

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο πενταμελές τμήμα)
της 14ης Μαΐου 1998 *

Στην υπόθεση T-354/94,

Stora Kopparbergs Bergslags AB, εταιρία σουηδικού δικαίου, με έδρα το Falun (Σουηδία), εκπροσωπούμενη από τους Alexander Riesenkauff, Heinz-Joachim Freund και Stefan Lehr, δικηγόρους Φρανκφούρτης επί του Μάιν, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο René Faltz, 6, rue Heinrich Heine,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Julian Currall και Richard Lyal, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, C. P. Briët, P. Lindh, A. Potocki και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- ¹ Η παρούσα υπόθεση αφορά την απόφαση 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1), όπως διορθώθηκε πριν από τη

δημοσίευσή της με απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 1994 [C(94) 2135 τελικό] (στο εξής: απόφαση). Με την απόφαση, επιβλήθηκαν πρόστιμα σε 19 κατασκευαστές προμηθευτές χαρτονιού εγκατεστημένους εντός της Κοινότητας, λόγω παραβάσεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 2 Με επιστολή της 22ας Νοεμβρίου 1990, η British Printing Industries Federation, οργάνωση που αντιπροσωπεύει τις περισσότερες βιομηχανίες εκτυπώσεως χαρτονιού στο Ηνωμένο Βασίλειο (στο εξής: BPIF), κατέθεσε στην Επιτροπή ανεπίσημη καταγγελία. Υποστήριξε ότι οι παραγωγοί χαρτονιού που εφοδιάζουν την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου είχαν προβεί σε μια σειρά ταυτοχρόνων και ενιαίων αυξήσεων των τιμών και ζητούσε από την Επιτροπή να διενεργήσει ελέγχους για να διαπιστωθεί κατά πόσον είχε διαπραχθεί παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Για να προσδώσει δημοσιότητα στην πρωτοβουλία της, η BPIF εξέδωσε ανακοινωθέν Τύπου. Στοιχεία αυτού του ανακοινωθέντος περιέλαβε ο ειδικευμένος εμπορικός Τύπος κατά τον μήνα Δεκέμβριο του 1990.
- 3 Στις 12 Δεκεμβρίου 1990, η Fédération française de cartonnage υπέβαλε επίσης ανεπίσημη καταγγελία στην Επιτροπή, παρόμοια με εκείνη της BPIF, στην οποία διατύπωνε κατηγορίες σχετικά με τη γαλλική αγορά χαρτονιού.
- 4 Στις 23 και 24 Απριλίου 1991, υπάλληλοι της Επιτροπής διενήργησαν, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), ταυτοχρόνους ελέγχους χωρίς προειδοποίηση στα κτίρια και τις εγκαταστάσεις ορισμένων επιχειρήσεων και εμπορικών συνδέσμων του κλάδου του χαρτονιού.
- 5 Μετά τους ελέγχους αυτούς, η Επιτροπή απηύθυνε αίτηση παροχής πληροφοριών και εγγράφων βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 σε όλους τους αποδέκτες της αποφάσεως.

- 6 Τα στοιχεία τα οποία συνέλεξε στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων και αιτήσεων παροχής πληροφοριών και εγγράφων οδήγησαν την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον (στις πλείστες των περιπτώσεων), μετάσχει σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 7 Αποφάσισε, κατά συνέπεια, να κινήσει την κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής προβλεπόμενη διαδικασία. Με επιστολή της 21ης Δεκεμβρίου 1992, απηύθυνε ανακοίνωση των αιτιάσεων σε κάθε μία από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Όλες οι αποδέκτριες επιχειρήσεις απάντησαν γραπτώς. Εννέα εξ αυτών ζήτησαν να εκθέσουν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους. Η ακρόασή τους διενεργήθηκε από τις 7 έως τις 9 Ιουνίου 1993.
- 8 Κατά το πέρας της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση, η οποία περιέχει τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 1

Οι επιχειρήσεις Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabriek De Eendracht NV (με εμπορική επωνυμία BPB de Eendracht NV) NV Koninklijke KNP BT NV (πρώην Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co. KG, Mo Och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd [πρώην Reed Paper & Board (UK) Ltd], Stora Kopparberge Bergslags AB, Enso Española SA (πρώην Tampella Española SA) και Moritz J. Weig GmbH & Co. KG παρέβησαν το άρθρο 85 παράγραφος 1 της Συνθήκης με τη συμμετοχή τους:

— στην περίπτωση της Buchmann και της Rena από τον Μάρτιο του 1988 περίπου μέχρι τα τέλη του 1990 τουλάχιστον,

- στην περίπτωση της Enso Espanõla, τουλάχιστον από τον Μάρτιο του 1988 μέχρι το τέλος Απριλίου 1991 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Gruber & Weber από το 1988 τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1990,
- στις υπόλοιπες περιπτώσεις, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον,

σε μία συμφωνία και μια εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, από τα μέσα του 1986, οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα:

- πραγματοποίησαν σε τακτά χρονικά διαστήματα σειρά μυστικών και θεσμοθετημένων συναντήσεων για να συζητήσουν και να υιοθετήσουν ένα κοινό βιομηχανικό σχέδιο περιορισμού του ανταγωνισμού,
- συμφώνησαν τακτικές αυξήσεις των τιμών για κάθε ποιότητα του προϊόντος σε κάθε εθνικό νόμισμα,
- προσχέδισαν και εφήρμοσαν ταυτόχρονες και ενιαίες αυξήσεις των τιμών σε ολόκληρη την Κοινότητα,
- συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις,
- έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1990, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών,

— αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων.

(...)

Άρθρο 3

Με την παρούσα απόφαση επιβάλλονται, για τις παραβάσεις του άρθρου 1 που διαπιστώθηκαν, τα ακόλουθα πρόστιμα στις παρακάτω επιχειρήσεις:

(...)

xvii) Stora Kopparbergs Bergslags AB, πρόστιμο 11 250 000 ECU·

(...)».

- 9 Κατά την απόφαση, η παράβαση εξελίχθηκε στο πλαίσιο ενός φορέα γνωστού ως Product Group Paperboard (στο εξής: PG Paperboard), ο οποίος απετελείτο από διάφορες ομάδες ή επιτροπές.

- 10 Εντός του φορέα αυτού συστάθηκε, περί τα μέσα του 1986, μια Presidents Working Group (ομάδα εργασίας προέδρων, στο εξής: PWG), αποτελούμενη από υψηλά ισταμένους εκπροσώπους των (οκτώ περίπου) μεγαλύτερων παραγωγών χαρτονιού της Κοινότητας.
- 11 Η PWG είχε ως βασική δραστηριότητα να συζητεί και να διαβουλεύεται για την αγορά, τα μερίδια αγοράς, τις τιμές και την παραγωγική ικανότητα. Ειδικότερα, ελάμβανε βασικές αποφάσεις τόσο για το χρονοδιάγραμμα όσο και για το επίπεδο των αυξήσεων των τιμών που θα πραγματοποιούσαν οι παραγωγοί.
- 12 Η PWG υπέβαλλε εκθέσεις στην President Conference (συμβούλιο προέδρων, στο εξής: PC), στην οποία μετείχαν (κατά το μάλλον ή ήττον τακτικά) όλοι σχεδόν οι διευθύνοντες σύμβουλοι των οικείων επιχειρήσεων. Η PC συνερχόταν κατά την υπό κρίση περίοδο δύο φορές ετησίως.
- 13 Περί τα τέλη του 1987, συστάθηκε η Joint Marketing Committee (κοινή επιτροπή μάρκετινγκ, στο εξής: JMC). Βασικό της έργο ήταν αφενός μεν να προσδιορίζει εάν και, εφόσον ναι, με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τεθούν σε ισχύ οι αυξήσεις των τιμών, αφετέρου δε να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές που απεφάσιζε η PWG για καθεμία χώρα μεμονωμένα και για τους κυριότερους πελάτες με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος ισοδυνάμων τιμών στην Ευρώπη.
- 14 Τέλος, η «οικονομική επιτροπή» (στο εξής: OE) συζητούσε θέματα όπως οι διακυμάνσεις των τιμών στις εθνικές αγορές και οι ανεκτέλεστες παραγγελίες και γνωστοποιούσε τα πορίσματά της στην JMC ή, πριν από τα τέλη του 1987, στην προκάτοχο της JMC, Marketing Committee. Η OE απετελείτο από διευθυντές μάρκετινγκ ή/και πωλήσεων των περισσότερων από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και συνερχόταν περισσότερες από μία φορές ετησίως.

- 15 Όπως προκύπτει ακόμη από την απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι δραστηριότητες της PG Paperboard υπεβλήθησαν από την ανταλλαγή πληροφοριών που γινόταν μέσω της εταιρείας καταπιστευτικής διαχείρισης Fides με έδρα τη Ζυρίχη (Ελβετία). Κατά την απόφαση, τα περισσότερα μέλη της PG Paperboard υπέβαλλαν στη Fides περιοδικές εκθέσεις σχετικά με τις παραγγελίες, την παραγωγή, τις πωλήσεις και τη χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας. Οι εκθέσεις αυτές συγκεντρώνονταν στο πλαίσιο του συστήματος Fides, τα δε συγκεντρωμένα κατ' αυτόν τον τρόπο στοιχεία διαβιβάζονταν στη συνέχεια στους μετέχοντες.
- 16 Η προσφεύγουσα Stora Kopparbergs Bergslags AB (στο εξής: Stora) ήταν ήδη ιδιοκτήτρια της Korparfors, μιας από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις παραγωγής χαρτονιού της Ευρώπης, όταν αγόρασε, το 1990, τον γερμανικό όμιλο προϊόντων χάρτου Feldmühle-Nobel (στο εξής: FeNo), ο οποίος περιελάμβανε τη χαρτοποιία Feldmühle (αιτιολογική σκέψη 11 της αποφάσεως). Τότε, η Feldmühle κατείχε ήδη τις Papeteries Béghin-Corbehem (στο εξής: CBC).
- 17 Κατά την απόφαση, οι Feldmühle, Korparfors και CBC μετείχαν στη σύμπραξη καθ' όλη την καλυπτόμενη από την απόφαση περίοδο. Περαιτέρω, η Feldmühle και η CBC μετείχαν στις συναντήσεις της PWG.
- 18 Οι πρώην χαρτοποιίες Korparfors και Feldmühle ενσωματώθηκαν αργότερα και αποτελούν σήμερα τον τομέα Billerud του ομίλου Stora.
- 19 Κατά την αιτιολογική σκέψη 158 της αποφάσεως: «Η Stora αποδέχεται ότι είναι υπεύθυνη για τη συνέργεια στην παράβαση των θυγατρικών της εταιρειών Feldmühle, Korparfors και CBC, τόσο πριν όσο και μετά την εξαγορά τους από τον όμιλο.» Η Επιτροπή έκρινε, άλλωστε, ότι η προσφεύγουσα ήταν, λόγω συμμετοχής της Feldmühle και της CBC στις συναντήσεις της PWG, μία από τους «επί κεφαλής» και έφερε, γι' αυτό τον λόγο, ιδιαίτερη ευθύνη.

Διαδικασία

- 20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 24 Οκτωβρίου 1994, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 21 Κατά της αποφάσεως προσέφυγαν επίσης δεκαέξι από τις λοιπές δεκαοκτώ επιχειρήσεις που θεωρήθηκαν υπαίτιες της παραβάσεως (υποθέσεις T-295/94, T-301/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94 και T-352/94).
- 22 Με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Ιουνίου 1996, η προσφεύγουσα στην υπόθεση T-301/94, Laakmann Karton GmbH, παραιτήθηκε της προσφυγής της, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 18ης Ιουλίου 1996, T-301/94, Laakmann Karton κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).
- 23 Κατά της αποφάσεως προσέφυγαν επίσης τέσσερις φινλανδικές επιχειρήσεις, μέλη του επαγγελματικού ομίλου Finnboard και ευθυνόμενες αλληλεγγύως, υπ' αυτή τους την ιδιότητα, για την πληρωμή του επιβληθέντος σ' αυτόν προστίμου (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-339/94, T-340/94, T-341/94 και T-342/94).
- 24 Τέλος, προσφυγή άσκησε ο σύνδεσμος CEPI-Cartonboard, μη αποδέκτης της αποφάσεως. Παραιτήθηκε όμως της προσφυγής του με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Ιανουαρίου 1997, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 6ης Μαρτίου 1997, T-312/94, CEPI-Cartonboard κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).
- 25 Με επιστολή της 5ης Φεβρουαρίου 1997, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να μετάσχουν σε ανεπίσημη συνάντηση, ιδίως για ν' αναπτύξουν τις παρατηρήσεις τους επί του ενδεχομένου της συνεκδικάσεως των υποθέσεων

T-295/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 και T-354/94, προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας. Κατά τη συνάντηση αυτή, που πραγματοποιήθηκε στις 29 Απριλίου 1997, οι διάδικοι αποδέχθηκαν τη συνεκδίκαση αυτή.

- 26 Με διάταξη της 4ης Ιουνίου 1997, ο πρόεδρος του τρίτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου αποφάσισε να συνεκδικάσει λόγω συναφείας τις προαναφερθείσες υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας, δέχθηκε δε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-334/94.
- 27 Με διάταξη της 20ής Ιουνίου 1997, δέχθηκε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-337/94 σχετικά με έγγραφο το οποίο προσκόμισε εις απάντηση γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου.
- 28 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να λάβει μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας, ζητώντας από τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα αυτά.
- 29 Οι διάδικοι των απαριθμουμένων στη σκέψη 25 υποθέσεων αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997.

Αιτήματα των διαδίκων

- 30 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την απόφαση καθ' όσον την αφορά·
  - επικουρικώς, να ακυρώσει ή να μειώσει το πρόστιμο·
  - να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.
- 31 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει τον πρώτο λόγο ακυρώσεως ως απαράδεκτο και επικουρικώς ως αβάσιμο·
  - να απορρίψει τους λοιπούς λόγους ακυρώσεως ως αβάσιμους·
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως

- 32 Η προσφεύγουσα επικαλείται έναν μοναδικό λόγο ακυρώσεως, ότι κακώς είναι αποδέκτρια της αποφάσεως.

Επί του παραδεκτού του λόγου ακυρώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 33 Η Επιτροπή τονίζει ότι, κατά την προ της ασκήσεως προσφυγής διαδικασία, η προσφεύγουσα ενήργησε κατά τρόπον ώστε να την ωθήσει να μην ενδιαφερθεί για άλλους πιθανούς αποδέκτες της αποφάσεως, πέρα από την ίδια. Επί πλέον, η προσφεύγουσα, χάρη στη στάση που τήρησε κατά τη διοικητική διαδικασία, επέτυχε το πλεονέκτημα της σημαντικότερης μειώσεως του προστίμου. Εν όψει αυτών των περιστάσεων, δεν πρέπει να της επιτραπεί να αντιστρέψει τη στάση της ενώπιον του Πρωτοδικείου. Χωρεί εδώ αναλογία με την — ισχύουσα στις χώρες του common law — αρχή της equity, κατά την οποία ο αιτών έννομη προστασία διάδικος οφείλει να προσέρχεται with clean hands.
- 34 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι πρώτες επιστολές δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 δεν απευθύνθηκαν στην προσφεύγουσα, αλλά σε τρεις άλλες εταιρίες του ομίλου. Ωστόσο, η από 19 Αυγούστου 1991 επιστολή του εξουσιοδοτηθέντος από την προσφεύγουσα δικηγόρου, καθώς και η από 30 Αυγούστου 1991 μοναδική απάντηση της προσφεύγουσας (παραρτήματα 34 και 35 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), την εμφάνιζαν ως τον συνομιλητή που εκπροσωπούσε τον όμιλο στην υπό κρίση διαδικασία. Τα δύο αυτά έγγραφα υπονοούσαν ότι η γενική διεύθυνση της προσφεύγουσας είχε αποφασίσει να συνεργασθεί με την Επιτροπή και να μην ασχοληθεί με το ποιος ήταν ο προσήκων αποδέκτης της διαδικασίας. Σκοπός της — τον οποίον άλλωστε επέτυχε — ήταν, επομένως, να ωθήσει την Επιτροπή να την αντιμετωπίσει ευμενώς λόγω επιδείξεως πνεύματος συνεργασίας.
- 35 Η στάση της προσφεύγουσας επέφερε αποτελέσματα, εφόσον όλη η επακολουθήσασα αλληλογραφία, περιλαμβανομένης και της βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, απευθύνθηκε σ' αυτήν. Οι απαντήσεις τις οποίες έδωσε επιβεβαίωσαν την εντύπωση που είχε αποκομιστεί από την αρχική αλληλογραφία, εφόσον εξακολούθησε να εμφανίζεται ως ο προσήκων αποδέκτης της διαδικασίας και, ενδεχομένως, της τελικής αποφάσεως.

- 36 Γι' αυτό και η Επιτροπή διευκρίνισε, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, της οποίας αποδέκτρια ήταν η προσφεύγουσα, ότι αυτή αποδεχόταν την ευθύνη της εκ της συμπεριφοράς των θυγατρικών της (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 158 της αποφάσεως). Το γεγονός ότι, στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η προσφεύγουσα δεν σχολίασε τον ισχυρισμό αυτόν πρέπει, υπό τις παρούσες περιστάσεις, να θεωρηθεί ως αληθής ομολογία.
- 37 Εξ άλλου, ο όμιλος Stora εμφανίστηκε πάντα προς τα έξω ως μία ενότητα ενεργούσα ενιαία. Το ότι, επομένως, η προσφεύγουσα εμφανίστηκε ως η μοναδική συνομιλήτρια της Επιτροπής τελεί σε απόλυτη συμφωνία με αυτή την πολιτική.
- 38 Τέλος, το Πρωτοδικείο έχει αναγνωρίσει σιωπηρώς ότι, υπό ορισμένες συνθήκες, είναι δυνατόν μια επιχείρηση να δεσμεύεται από τη στάση που έχει τηρήσει ενώπιον της Επιτροπής, ώστε να μη μπορεί πλέον να μεταβάλει τη στάση της ενώπιον του Πρωτοδικείου (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439).
- 39 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι αναγνώρισε, ρητώς ή σιωπηρώς, ότι ήταν η προσήκουσα αποδέκτρια της αποφάσεως. Ορθώς η Επιτροπή απέστειλε τις πρώτες επιστολές δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 στις θυγατρικές της, ενώ η προσφεύγουσα ουδόλως υπαινίχθηκε, στην απάντησή της στις επιστολές αυτές, ότι απαντούσε επ' ονόματί της και μόνον. Στην από 19 Αυγούστου 1991 επιστολή του, ο δικηγόρος της δήλωσε ρητά ότι ενεργούσε ως εντολοδόχος της προσφεύγουσας και των θυγατρικών της. Η προσφεύγουσα ευλόγως αποφάσισε ότι η νομική της υπηρεσία όφειλε, λόγω της ιδιομορφίας των υποθέσεων, να συντονίζει τον χειρισμό της διοικητικής εξετάσεως που είχε κινηθεί κατά των διαφόρων εταιριών του ομίλου.
- 40 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Στην απάντησή της, διευκρίνισε ότι δεν θα προέβαινε σε σχολιασμό της νομικής αναλύσεως της Επιτροπής. Είχε το δικαίωμα

να περιορίσει την απάντησή της σε ορισμένα πραγματικά ζητήματα και, επομένως, τίποτε δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι, με τη στάση της αυτή, αναγνώρισε ότι ευθυνόταν για τις φερόμενες παραβάσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 41 Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η προσφεύγουσα ουδέποτε αναγνώρισε ρητά ότι ήταν η προσήκουσα αποδέκτρια είτε της ανακοινώσεως των αιτιάσεων είτε της αποφάσεως.
- 42 Πρέπει να ερευνηθεί αν αναγνώρισε σιωπηρώς ότι ήταν η προσήκουσα αποδέκτρια των εν λόγω πράξεων.
- 43 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατόπιν των αιτήσεων παροχής πληροφοριών που απευθύνθηκαν βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, μεταξύ άλλων σε διάφορες θυγατρικές της προσφεύγουσας, ο δικηγόρος της, με την από 19 Αυγούστου 1991 επιστολή του προς την Επιτροπή (παράρτημα 34 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) δήλωσε τα εξής:

«Στην προαναφερόμενη υπόθεση, η Stora Kopparbergs Bergslags AB (“Stora”) ανέθεσε στην εταιρία μας την εκπροσώπηση αυτής και των διαφόρων θυγατρικών της, περιλαμβανομένων και των εταιριών Billerud, Kopparfors και Feldmühle, που παράγουν και προμηθεύουν χαρτόνι· στην παρούσα υπόθεση, η Stora και οι ενεχόμενες θυγατρικές της χαρτοποιίες αναφέρονται παρακάτω ως ο όμιλος Stora.

Η διεύθυνση της Stora μού ανέθεσε να πληροφορήσω την Επιτροπή ότι αναγνωρίζει τη σοβαρότητα των αιτιάσεων περί παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού που διατυπώνονται στις αποφάσεις της Επιτροπής, που ελήφθησαν κατ’ εφαρμογήν του άρθρου 14 του κανονισμού 17 (για τη διενέργεια

επιτόπιας έρευνας), και στις επιστολές της, τις οποίες απέστειλε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11 του εν λόγω κανονισμού (αιτήσεις παροχής πληροφοριών), και ότι κίνησε τη διενέργεια ελέγχου της σχετικής πολιτικής και πρακτικής των διαφόρων θυγατρικών της εντός του ομίλου Stora. Τα πρώτα αποτελέσματα αυτού του ελέγχου οδήγησαν τη Stora στο συμπέρασμα ότι ορισμένες πλευρές της πολιτικής και της πρακτικής εταιριών του ομίλου Stora ενδέχεται να συνιστούν παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού.

(...)

Εν τω μεταξύ, οι διάφορες αιτήσεις παροχής πληροφοριών που απεστάλησαν στις ένδεκα εταιρίες του ομίλου Stora εξετάζονται, οι δε απαντήσεις θα διαβιβασθούν στην Επιτροπή το ταχύτερο δυνατόν.»

- 44 Ακολούθως, στην πρώτη της δήλωση, από 30 Αυγούστου 1991 (παράρτημα 35 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), η προσφεύγουσα διεκρίνισε:

«Το παρόν έγγραφο περιέχει τις απαντήσεις της χαρτοποιίας Béghin Corbehem SA (CBC), Feldmühle AG (Feldmühle) και Kopparfors AB (Kopparfors) (αποκαλούμενες από κοινού “οι παραγωγοί Stora”) στην πρώτη αίτηση βάσει του άρθρου 11, την οποία απηύθυνε η Επιτροπή στους παραγωγούς στις 11 Ιουνίου 1991. Οι παραγωγοί Stora ελέγχονται όλοι από τη Stora Kopparbergs Bergslags AB (Stora), η οποία συνέλεξε τις απαντήσεις στις βάσει του άρθρου 11 αιτήσεις που απευθύνονταν στις θυγατρικές της. Καθένας από τους παραγωγούς Stora παρέσχε τις πληροφορίες που περιέχονται στις απαντήσεις αυτές (...).»

- 45 Τέλος, οι μεταγενέστερες δηλώσεις της προσφεύγουσας (παραρτήματα 38, 39, 43 και 44 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) δεν μνημόνευαν εξ ονόματος τίνας γίνονταν. Αναφέρονται στη «Stora» και στους «παραγωγούς Stora» («Stora Producers»).

- 46 Υπό το φως αυτών των εγγράφων, εύλογο ήταν να αντιληφθεί η Επιτροπή ότι η προσφεύγουσα, εν όψει της διαφορουμένης στάσεώς της κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας που προηγήθηκε της αποστολής της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, δεν είχε την πρόθεση να αμφισβητήσει την ευθύνη της εκ της παραβατικής συμπεριφοράς των θυγατρικών της. Στο στάδιο εκείνο, η Επιτροπή θα μπορούσε και να ερμηνεύσει τη στάση της προσφεύγουσας υπό την έννοια ότι εμφανιζόταν ως μοναδική συνομιλήτρια διατεθειμένη να συνεργασθεί για την απόδειξη της καταλογιζομένης στις εταιρίες του ομίλου Stora παραβατικής συμπεριφοράς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δέχεται σιωπηρώς ότι καλώς ήταν αποδέκτρια των αιτιάσεων και της ενδεχομένης αποφάσεως που θα επακολοιούσε.
- 47 Όσον αφορά την επακολουθήσασα περίοδο, επισημαίνεται ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων, της οποίας η προσφεύγουσα ήταν αποδέκτρια, όριζε: «Η Stora αποδέχεται ότι είναι υπεύθυνη για τη συνέργεια στην παράβαση των θυγατρικών της εταιρειών Feldmühle, Kopparfors και CBC, τόσο πριν όσο και μετά την εξαγορά τους από τον όμιλο.» Επομένως, η προσφεύγουσα, αποφασίζοντας να απαντήσει σε ορισμένα μόνον στοιχεία της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, επέλεξε ηθελημένα να μη λάβει θέση επί της ρητής αιτιάσεως της Επιτροπής σχετικά με την ευθύνη της προσφεύγουσας από την αντίθετη στον ανταγωνισμό δράση των θυγατρικών της.
- 48 Υπ' αυτές τις συνθήκες, έστω και αν δεν μπορεί να της προσαφθεί το ότι αντέδρασε κατ' αυτόν τον τρόπο, δεδομένου ότι μια επιχείρηση δεν είναι υποχρεωμένη να απαντά στην ανακοίνωση των αιτιάσεων που της απευθύνεται (προαναφερθείσα απόφαση Hilti κατά Επιτροπής, σκέψεις 37 και 38), δικαιολογημένα πάντως η Επιτροπή συνήγαγε, εν όψει των περιστάσεων που επισημαίνονται στις παραπάνω σκέψεις 43 έως 47, από τη στάση της προσφεύγουσας ότι θεωρούσε τον εαυτό της ως τον προσήκοντα αποδέκτη της εκδοθησομένης αποφάσεως και ότι δεν θα ήγειρε καμμία αμφισβήτηση επ' αυτού ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 49 Ωστόσο, και παρά το συμπέρασμα αυτό, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να κριθεί παραδεκτός.

- 50 Πράγματι, η εκ μέρους επιχειρήσεως ρητή ή σιωπηρή αναγνώριση πραγματικών ή νομικών στοιχείων κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία, ενώ ενδέχεται να συνιστά αποδεικτικό στοιχείο κατά την εκτίμηση του βασίμου ένδικης προσφυγής, δεν μπορεί να συρρικνώνει αυτό τούτο το εκ του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου. Ελλείψει ρητού νομικού ερείσματος, ένας τέτοιος περιορισμός θα αντέβαινε προς τις θεμελιώδεις αρχές της νομιμότητας και του σεβασμού των δικαιωμάτων του αμυνομένου.
- 51 Εν προκειμένω, η συμπεριφορά της Stora κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία, και ιδίως το περιεχόμενο των δηλώσεων που της απηύθυνε, συνιστούν ένα από τα στοιχεία που θα συνεκτιμηθούν κατά την εξέταση του βασίμου της προσφυγής.

Επί της ουσίας

- 52 Ο λόγος ακυρώσεως υποδιαιρείται σε δύο σκέλη. Με το πρώτο σκέλος, η προσφεύγουσα προβάλλει προσβολή της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως της αποφάσεως. Με το δεύτερο, υποστηρίζει ότι η παράβαση δεν είναι καταλογιστέα σε αυτήν.

Επί του πρώτου σκέλους, περί ανεπαρκούς αιτιολογήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 53 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή επέλεξε κατ' αρχήν να απευθύνει την απόφαση στις εταιρίες που απαριθμούνται στον κατάλογο των μελών της PG Paperboard. Προσθέτει ότι η Επιτροπή ωστόσο, κατά παρέκκλιση από την αρχή αυτή, απηύθυνε την απόφαση στον ίδιο τον όμιλο, εκπροσωπούμενο από τη μητρική εταιρία, πρώτον, οσάκις στην παράβαση είχαν μετάσχει πλείονες εταιρίες του ομίλου ή, δεύτερον, οσάκις υπήρχαν συγκεκριμένες αποδείξεις περί του ότι η μητρική εταιρία ήταν αναμειγμένη στη συμμετοχή της θυγατρικής

στη σύμπραξη (αιτιολογική σκέψη 143 της αποφάσεως). Τα δύο εφαρμοσθέντα κριτήρια παρεκκλίσεως, όμως, δεν βρίσκουν κανένα έρεισμα στο κοινοτικό δίκαιο. Η μόνη αιτιολογία που προβάλλεται για την αποστολή της αποφάσεως στην προσφεύγουσα είναι το ότι αυτή αποδέχτηκε την ευθύνη της εκ της συμπεριφοράς των θυγατρικών της (αιτιολογική σκέψη 158). Η αιτιολογία αυτή δεν συνιστά αληθή αιτιολογία και, επομένως, η απόφαση δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές που ορίστηκαν στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1994, T-38/92, AWS Benelux κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-211, σκέψη 30), κατά την οποία μια απόφαση που εκδίδεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 85 της Συνθήκης και αφορά πλείονες αποδέκτες πρέπει να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους οι παραβάσεις αποδίδονται στους διαφόρους αποδέκτες.

- 54 Η προσφεύγουσα αποκρούει, εξ άλλου, την άποψη της Επιτροπής ότι δεν υποχρεούται να απαντά, στην απόφαση, σε επιχειρήματα που δεν εγέρθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία. Πράγματι, στην απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 14), την οποία επικαλείται η Επιτροπή, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η Επιτροπή υποχρεούται να εκθέτει τις σκέψεις που την οδήγησαν στην απόφασή της.
- 55 Η Επιτροπή διατείνεται ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 140 επ. της αποφάσεως παραθέτουν τις γενικές αρχές στις οποίες στηρίχθηκε. Οι αιτιολογικές σκέψεις 147 επ., αφιερωμένες στο ζήτημα του προσήκοντος κατά περίπτωση αποδέκτη, αποτελούν απλώς τη συγκεκριμένη εφαρμογή της αρχής αυτής. Εν πάση περιπτώσει, δεν ήταν υποχρεωμένη να παράσχει πλήρη αιτιολογία επί ζητημάτων τα οποία δεν είχαν καν θιγεί ενώπιόν της (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, σκέψεις 14 και 15).

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 56 Κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία βλαπτικής αποφάσεως πρέπει να επιτρέπει την αποτελεσματική άσκηση του ελέγχου της νομιμότητάς της και να παρέχει στον ενδιαφερόμενο τα στοιχεία που του είναι αναγκαία προκειμένου να κρίνει αν η απόφαση είναι βάσιμη ή όχι. Η επάρκεια της αιτιολογίας αυτής πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ιδίως

του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως προς παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες. Για να πληρούνται τα προαναφερθέντα, από μια επαρκή αιτιολογία πρέπει να προκύπτει, κατά τρόπο σαφή και μη αμφιλεγόμενο, ο συλλογισμός της κοινοτικής αρχής, η οποία εξέδωσε την προσαλλομένη πράξη. Όταν, όπως εν προκειμένω, μια απόφαση εφαρμογής των άρθρων 85 ή 86 της Συνθήκης αφορά πολλούς αποδέκτες και θέτει ζήτημα καταλογισμού της παραβάσεως, πρέπει να περιέχει επαρκή αιτιολογία ως προς έκαστον των αποδεκτών της, ειδικότερα ως προς εκείνους οι οποίοι, κατά το γράμμα της αποφάσεως αυτής, πρέπει να υποστούν τις συνέπειες της παραβάσεως αυτής (βλ. ιδίως προαναφερθείσα απόφαση AWS Benelux κατά Επιτροπής, σκέψη 26).

57 Εν προκειμένω, οι αιτιολογικές σκέψεις 140 έως 146 της αποφάσεως εκθέτουν κατά τρόπο αρκετά σαφή τα γενικά κριτήρια στα οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή για να προσδιορίσει τους αποδέκτες της εν λόγω αποφάσεως.

58 Κατά την αιτιολογική σκέψη 143, η Επιτροπή απηύθυνε κατ' αρχήν την απόφαση στην οντότητα που κατονομάζεται στον κατάλογο των μελών της PG Paperboard, πλην:

«1) όταν στην παράβαση [είχαν] συνεργήσει περισσότερες της μιας επιχειρήσεις ενός ομίλου ή

2) όταν [υπήρχαν] σαφείς αποδείξεις για τη σχέση της μητρικής εταιρείας του ομίλου με τη συνέργεια της θυγατρικής εταιρείας στη σύμπραξη,

[οπότε] η απόφαση μπορεί να απευθυνθεί στον όμιλο (που εκπροσωπείται από τη μητρική εταιρεία).»

- 59 Για τις περιπτώσεις μεταβιβάσεως εταιριών, η Επιτροπή προσδιόρισε τους αποδέκτες της αποφάσεως ιδίως βάσει του ακολούθου κριτηρίου, το οποίο διατυπώνει στην αιτιολογική σκέψη 145, τρίτο εδάφιο, της εν λόγω αποφάσεως: «(...) εάν η θυγατρική εταιρεία η οποία μεταβιβάστηκε συνεχίσει να συμμετέχει στη σύμπραξη, θα εξαρτηθεί από τις συγκεκριμένες περιστάσεις το κατά πόσον η διαδικασία για τη συμμετοχή αυτή θα πρέπει να απευθυνθεί στην ίδια τη θυγατρική εταιρεία ή στο νέο μητρικό όμιλο.»
- 60 Εξέθεσε άλλωστε, στις αιτιολογικές σκέψεις 147 έως 160 της αποφάσεως, τον τρόπο με τον οποίο εφάρμοσε, σε καθεμιά από τις ατομικές περιπτώσεις, τα παραπάνω γενικά κριτήρια.
- 61 Όσον αφορά, ασφαλώς, τη θέση της προσφεύγουσας, η αιτιολογική σκέψη 158 αναφέρει απλώς ότι: «Η Stora αποδέχεται ότι είναι υπεύθυνη για τη συνέργεια στην παράβαση των θυγατρικών της εταιρειών Feldmühle, Kopparfors και CBC, τόσο πριν όσο και μετά την εξαγορά τους από τον όμιλο.»
- 62 Όπως όμως διαπίστωσε ήδη το Πρωτοδικείο (σκέψη 48 ανωτέρω), δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή το ότι ερμήνευσε τη στάση την οποία ετήρησε κατά τη διοικητική διαδικασία η προσφεύγουσα υπό την έννοια ότι δεν είχε την πρόθεση να αμφισβητήσει την ευθύνη της εκ της διαπιστωθείσας παραβάσεως.
- 63 Κατά συνέπεια, εφόσον η προσφεύγουσα δεν έλαβε ρητώς θέση επί του σαφούς ισχυρισμού, που περιεχόταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι αναγνώριζε την ευθύνη της για τις αντίθετες στον ανταγωνισμό ενέργειες των θυγατρικών της, η Επιτροπή δεν υπεχρεούτο να αιτιολογήσει ειδικώς την εφαρμογή των ορισθέντων υπ' αυτής κριτηρίων στην ατομική περίπτωση της προσφεύγουσας.
- 64 Επί πλέον, οι ατομικές πληροφορίες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων περιέχουν διάφορα χωρία σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν την Επιτροπή να απευθύνει την εν λόγω ανακοίνωση στην προσφεύγουσα. Αναφέρει ειδικότερα τα εξής (σ. 7): «Η ευθύνη της Feldmühle λόγω της συμμετοχής της στην παράβαση προ της εξαγοράς της από τη Stora μεταβιβάζεται στον όμιλο στο σύνολό του. Το ίδιο ισχύει και ως προς τη συμπεριφορά της CBC πριν αναληφθεί ο

έλεγχός της από τη Feldmühle. Εν πάση περιπτώσει, η Stora δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι κατέστη υπεύθυνη ως “αθώα” αγοράστρια ενός παραγωγού που τελούσε σε παράβαση: η Korrafors ήταν πλήρες και ενεργό μέλος της συμπράξεως εξ υπαρχής, η δε συμπεριφορά της Feldmühle και της CBC συνεχίστηκε από το νέο συγκρότημα.»

- 65 Εφόσον, λοιπόν, η ανακοίνωση των αιτιάσεων εξέθεσε, με επαρκή σαφήνεια, τον ακολουθούμενο από την Επιτροπή συλλογισμό, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα διέθετε όλα τα αναγκαία στοιχεία για να κρίνει αν η απόφαση ήταν ή όχι βάσιμη καθόσον απευθυνόταν σ’ αυτήν (βλ. κατ’ αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73, 55/73, 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψη 230).
- 66 Όσον αφορά το ζήτημα της νομιμότητας των εφαρμοσθέντων από την Επιτροπή γενικών κριτηρίων, ανάγεται στην εξέταση του περιεχομένου της αποφάσεως. Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας περί παρανόμου χαρακτήρα των κριτηρίων που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 143 δεν ασκεί επιρροή στην παρούσα αλληλουχία.
- 67 Επομένως, το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

Επί του δευτέρου σκέλους, ότι η προσφεύγουσα δεν ευθύνεται για την παραβατική συμπεριφορά

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 68 Η προσφεύγουσα διατείνεται, πρώτον, ότι δεν ευθύνεται αυτή εκ της υπό κρίση παραβάσεως, ως δικαιοδόχος των εταιριών που την διέπραξαν, διότι οι εταιρίες αυτές δεν έχουν παύσει να υφίστανται.

- 69 Δεύτερον, δεν πληρούνται ούτε οι προϋποθέσεις για να της επιρριφθεί η ευθύνη των παραβάσεων που διαπράχθηκαν εντός του ομίλου.
- 70 Συγκεκριμένα, η πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής και η νομολογία, για να επιρριφθεί η εκ της παραβατικής συμπεριφοράς των θυγατρικών ευθύνη στη μητρική εταιρία δυνάμει της έννοιας της οικονομικής ενότητας, απαιτούν τη συνδρομή τριών προϋποθέσεων, ήτοι: α) να υφίσταται μεταξύ των εταιριών δεσμός προκύπτων από την κατοχή μετοχών· β) το διεύθυνον προσωπικό των εταιριών που μετέχουν στις αντίθετες στον ανταγωνισμό πρακτικές να είναι εν μέρει κοινό· και γ) οι θυγατρικές να στερούνται αυτονομίας, είτε διότι ανήκουν σε όμιλο εταιριών που διοικείται συγκεντρωτικά είτε διότι η διεύθυνση της μητρικής είναι αλληλένδετη με τη διεύθυνση της θυγατρικής της (βλ. ιδίως αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/82, AEG κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3151, και του Πρωτοδικείου της 1ης Απριλίου 1993, T-65/89, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-389).
- 71 Κατά την καλυπτόμενη από την απόφαση περίοδο, όμως, η προσφεύγουσα δεν ήλεγχε αποφασιστικά την εμπορική πολιτική των τριών εν λόγω εταιριών.
- 72 Η μεν Kopparfors ήταν θυγατρική της προσφεύγουσας κατά 100 % από το 1986. Λόγω όμως της αποκεντρωμένης δομής του ομίλου Stora, η Kopparfors εξακολούθησε να δρα στην αγορά χαρτονιού ως αυτόνομη νομική οντότητα και καθορίζοντας σε μεγάλο βαθμό μόνη της την εμπορική της πολιτική, εφόσον ήταν τότε η μόνη εταιρία του ομίλου που δρούσε στον τομέα του χαρτονιού. Διέθετε άλλωστε δικό της διοικητικό συμβούλιο, καθώς και εξωτερικούς αντιπροσώπους.
- 73 Ως προς τη Feldmühle, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η ίδια συνήψε, τον Απρίλιο του 1990, συμβάσεις για την αγορά του 75 % περίπου των μετοχών του ομίλου FeNo, στον οποίο ανήκε η εταιρία Feldmühle. Η πραγματική όμως μεταβίβαση των μετοχών συντελέστηκε μόλις τον Σεπτέμβριο του 1990. Στα τέλη του 1990, η προσφεύγουσα αγόρασε μετοχές από μικρούς μετόχους, οπότε, τον

Απρίλιο του 1991, κατείχε το 97,84 % των μετοχών του FeNo. Έτσι, όμως, ενώ, κατά το τέλος της καλυπτομένης από την απόφαση περιόδου, κατείχε την πλειοψηφία του κεφαλαίου της Feldmühle, δεν κατείχε και τον αναγκαίο έλεγχο ώστε να μπορέσει να της επιρριφθεί η ευθύνη μιας συμπεριφοράς για την οποία κυρίως υπεύθυνη ήταν η θυγατρική.

- 74 Υποστηρίζει, συναφώς, ότι δεν μπόρεσε να αντικαταστήσει τα μέλη της διευθυντικής επιτροπής («Vorstand») της Feldmühle με διοικητικά στελέχη του ομίλου Stora, διότι ανάκληση των μελών της διευθυντικής επιτροπής χωρούσε, κατά την παράγραφο 84 του Aktiengesetz (γερμανικού νόμου περί ανωνύμων εταιριών), μόνον υπό ειδικές περιστάσεις, τις οποίες δεν επικαλέστηκε εν προκειμένω. Η προσφεύγουσα, επομένως, δεν είχε, πριν από την παύση της παραβάσεως, τη δυνατότητα να επηρεάσει την εμπορική πολιτική της Feldmühle, καθόσον άρχισε να ενσωματώνει τη δραστηριότητα του κλάδου χαρτονιού της Feldmühle στο δικό της τμήμα χαρτονιού μόνο μετά το φθινόπωρο του 1991.
- 75 Τα επιχειρήματα περί ελλείψεως επιρροής επί της Feldmühle ισχύουν και όσον αφορά τη CBC, η οποία, κατά τον χρόνο εξαγοράς του FeNo, ήταν ήδη θυγατρική κατά 100 % της Feldmühle.
- 76 Τέλος, η προσφεύγουσα αποκρούει την άποψη της Επιτροπής ότι η μητρική εταιρία μπορεί να καταστεί υπεύθυνη για την αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά θυγατρικής της για τον μόνο λόγο ότι της ανήκει κατά 100 %. Ειδικότερα, η υπό της Επιτροπής ερμηνεία της προαναφερθείσας αποφάσεως AEG κατά Επιτροπής είναι εσφαλμένη, διότι, αν το Δικαστήριο δεν απαίτησε πρόσθετες αποδείξεις περί της επιρροής την οποία ασκούσε σε μια από τις εμπλεκόμενες θυγατρικές της η AEG, αυτό έγινε διότι η εν λόγω επιχείρηση δεν είχε αμφισβητήσει ότι ήταν σε θέση να ασκήσει αποφασιστική επιρροή στην τιμολογική πολιτική της θυγατρικής της (σκέψη 50 της αποφάσεως). Ομοίως, η AEG άσκησε έντονη επιρροή στις θυγατρικές της όσον αφορά την τότε επίδικη παράβαση, εγκείμενη στη δημιουργία και εφαρμογή ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής το οποίο είχε επεξεργαστεί η ίδια. Την άποψη της Επιτροπής αποκρούουν άλλωστε οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα και η σκέψη 49 της ίδιας της αποφάσεως. Την αποκρούουν, επί πλέον, οι αποφάσεις του Πρωτοδικείου BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, όπ.π., και της

12ης Ιανουαρίου 1995, T-102/92, Viho κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-17). Όσον αφορά τη Feldmühle, η άποψη της Επιτροπής είναι ούτως ή άλλως μετέωρη, διότι, και τώρα ακόμη, το μερίδιο των μετοχών της στην εταιρία αυτή ανέρχεται μόνον σε 98,3 %.

- 77 Κατά την Επιτροπή, και αν ακόμη υποτεθεί ότι οι εταιρίες Feldmühle, Kopparfors και CBC εξακολουθούν να έχουν σήμερα αυτόνομη νομική υπόσταση, το γεγονός αυτό δεν ασκεί επιρροή. Πράγματι, όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα απόφαση ΑΕΓ κατά Επιτροπής (σκέψη 49), σε περίπτωση θυγατρικής ελεγχόμενης κατά 100 %, η Επιτροπή έχει κάλλιστα τη δυνατότητα να απευθύνει την απόφαση, όπως εν προκειμένω, στη μητρική εταιρία. Σε παρόμοια περίπτωση, ο έλεγχος της μητρικής εταιρίας επί της εμπορικής πολιτικής τεκμαίρεται. Τη νομολογία αυτή επιβεβαίωσαν οι αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-11/89, Shell κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-757, σκέψη 312), και του Δικαστηρίου της 6ης Απριλίου 1995, C-310/93 P, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. I-865). Επομένως, λόγος να απαιτηθεί η απόδειξη του πραγματικού ελέγχου συντρέχει μόνον όταν η θυγατρική δεν ελέγχεται κατά 100%.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 78 Όπως διαπιστώθηκε ήδη, για να εκτιμηθούν οι λόγοι που οδήγησαν την Επιτροπή να απευθύνει την απόφαση στην προσφεύγουσα, πρέπει να ερευνηθούν οι ατομικές πληροφορίες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Όπως προκύπτει από τις πληροφορίες αυτές, η συμπεριφορά των εταιριών Kopparfors, Feldmühle και CBC καταλογίστηκε στην προσφεύγουσα υπό την ιδιότητά της ως μητρικής εταιρίας του ομίλου Stora.
- 79 Κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι μια θυγατρική εταιρία έχει χωριστή νομική προσωπικότητα δεν αρκεί για να αποκλειστεί η δυνατότητα να καταλογιστεί η συμπεριφορά της στη μητρική εταιρία, ιδίως όταν η θυγατρική δεν καθορίζει κατά τρόπο αυτόνομο τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά εφαρμόζει, κυρίως, τις οδηγίες που της επιβάλλει η μητρική εταιρία (βλ. ιδίως προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψεις 132 και 133).

80 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ότι μπορούσε να επηρεάσει αποφασιστικά την εμπορική πολιτική της Korparfors, παρέλκει, σύμφωνα με τη νομολογία, να εξεταστεί αν όντως άσκησε την εξουσία αυτή. Πράγματι, εφόσον η Korparfors ήταν κατά 100% θυγατρική της προσφεύγουσας από την 1η Ιανουαρίου 1987, ακολουθεί κατ' ανάγκη την πολιτική που χαράσσουν τα καταστασιακά όργανα της μητρικής εταιρίας (βλ. προαναφερθείσα απόφαση AEG κατά Επιτροπής, σκέψη 50). Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν επικαλέστηκε κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη των ισχυρισμών της ότι η Korparfors δρούσε στην αγορά του χαρτονιού ως αυτόνομη νομική οντότητα καθορίζουσα σε μεγάλο βαθμό αυτοδύναμα την εμπορική της πολιτική και διέθετε δικό της διοικητικό συμβούλιο με εξωτερικούς αντιπροσώπους.

81 Όσον αφορά τη Feldmühle και τη CBC, υπενθυμίζεται ότι, κατά τα έτη 1988 και 1989, η Feldmühle απέκτησε το σύνολο των μετοχών της CBC, η οποία έγινε κατά 100 % θυγατρική της Feldmühle. Είναι άλλωστε αδιαμφισβήτητο ότι η προσφεύγουσα συνήψε, τον Απρίλιο του 1990, συμβάσεις για την αγορά του 75 % περίπου των μετοχών του ομίλου FeNo, στον οποίο ανήκε η εταιρία Feldmühle, και ότι η πραγματική μεταβίβαση των μετοχών συντελέστηκε μόλις τον Σεπτέμβριο του 1990. Τέλος, η ίδια η προσφεύγουσα δήλωσε ότι στα τέλη 1990 αγόρασε μετοχές από μικρούς μετόχους, οπότε κατείχε το 97,84 % των μετοχών του FeNo.

82 Ακολούθως, δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα ότι, κατά τον χρόνο κατά τον οποίο απέκτησε την πλειοψηφία των μετοχών του ομίλου FeNo, δύο εταιρίες του ομίλου αυτού, η Feldmühle και η CBC, μετείχαν σε παράβαση στην οποία ελάμβανε μέρος και η Korparfors, θυγατρική κατά 100% της προσφεύγουσας. Εφόσον η συμπεριφορά της Korparfors πρέπει να καταλογισθεί στην προσφεύγουσα, δικαίως η Επιτροπή τόνισε, στις ατομικές πληροφορίες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (βλ. σκέψη 64 ανωτέρω), ότι η προσφεύγουσα δεν ηδύνατο να αγνοεί την αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά της Feldmühle και της CBC.

- 83 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δικαιολογημένα η Επιτροπή καταλόγισε στην προσφεύγουσα τη συμπεριφορά της Feldmühle και της CBC για την περίοδο που προηγήθηκε και για την περίοδο που επακολούθησε την εξαγορά τους από την προσφεύγουσα. Στην προσφεύγουσα εναπέκειτο, ως μητρική εταιρία, να λάβει έναντι των θυγατρικών της κάθε μέτρο με σκοπό να εμποδίσει τη συνέχιση της παραβάσεως της οποίας δεν αγνοούσε την ύπαρξη.
- 84 Το συμπέρασμα αυτό ουδόλως αναιρεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, δυνάμει της γερμανικής νομοθεσίας, δεν διέθετε την εξουσία να επηρεάσει αποφασιστικά την εμπορική πολιτική της Feldmühle, ούτε, κατ' επέκταση, της CBC. Η προσφεύγουσα, μάλιστα, δεν ισχυρίστηκε καν ότι επιχείρησε να σταματήσει την επίδικη παράβαση, απευθύνοντας, π.χ., προς τούτο ένα απλό αίτημα στο διοικητικό συμβούλιο της Feldmühle.
- 85 Εν όψει των παραπάνω εξελίξεων, η Επιτροπή είχε όντως την εξουσία να καταλογίσει στην προσφεύγουσα τη συμπεριφορά των ενεχομένων εταιριών. Τη διαπίστωση αυτή στηρίζει η συμπεριφορά την οποία τήρησε η προσφεύγουσα κατά τη διοικητική διαδικασία, κατά την οποία εμφανίστηκε ως η μοναδική συνομιλήτρια της Επιτροπής, από πλευράς των εταιριών του ομίλου Stora, όσον αφορά την επίδικη παράβαση (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 1989, 374/87, Orkem κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 3283, σκέψη 6). Τέλος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιλογή της προσφεύγουσας ως αποδέκτριας της αποφάσεως συνάδει προς τα γενικά κριτήρια τα οποία όρισε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 143 της αποφάσεως (βλ. σκέψη 58 ανωτέρω), εφόσον στη σκοπούμενη παράβαση συνήργησαν περισσότερες της μιας επιχειρήσεις του ομίλου Stora.
- 86 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του παρόντος λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό, οπότε ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως*Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 87 Η προσφεύγουσα προβάλλει λόγο ακυρώσεως στηριζόμενο στον παράνομο χαρακτήρα της απαγορεύσεως ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον.
- 88 Διατείνεται, πρώτον, ότι το άρθρο 2 της αποφάσεως δεν εκθέτει με επαρκή ακρίβεια τίνων πληροφοριών η ανταλλαγή απαγορεύεται στο μέλλον. Το άρθρο 2 της αποφάσεως είναι διατυπωμένο κατά τρόπο τόσο αόριστο, ώστε κάθε ανταλλαγή πληροφοριών να μπορεί να θεωρηθεί ως απαγορευόμενη από τη διάταξη αυτή. Ειδικότερα, το άρθρο 2 της αποφάσεως φαίνεται να απαγορεύει κάθε ανταλλαγή πληροφοριών που θα μπορούσαν εν δυνάμει να χρησιμοποιηθούν για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς.
- 89 Δεύτερον, το άρθρο 2 της αποφάσεως απαγορεύει ορισμένες ανταλλαγές πληροφοριών που δεν είναι αντίθετες στον ανταγωνισμό. Συναφώς, η προσφεύγουσα αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές στη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων (JO 1968, C 75, σ. 3, διορθωτικό στην JO 1968, C 84, σ. 14), καθώς και στην *Έβδομη Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού* (παράγραφος 7), απ' όπου προκύπτει ότι η ανταλλαγή αμιγώς στατιστικών στοιχείων μη περιεχόντων ατομικά στοιχεία κατ' ιδίαν επιχειρήσεων δεν απαγορεύεται. Επομένως, το άρθρο 2 της αποφάσεως βαίνει πέραν του δέοντος, καθόσον απαγορεύει αφενός μεν κάθε ανταλλαγή εμπορικών πληροφοριών, έστω και γενικών, αφετέρου δε κάθε ανταλλαγή στατιστικών που αφορούν τον ανταγωνισμό.
- 90 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η έκταση της απαγορεύσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως δεν συνάγεται από το σκεπτικό της αποφάσεως. Εφόσον η Επιτροπή δεν εξέτασε, στην απόφαση, κατά πόσον το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών συνιστούσε, αυτό καθαυτό, παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης, το σκεπτικό της αποφάσεως δεν περιέχει αρκούντως ακριβή στοιχεία για να προσδιοριστεί η έννοια του άρθρου 2 αυτής. Ως προς το σημείο αυτό, η από-

φαση αφίσταται από τις προγενέστερες υποθέσεις (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Οκτωβρίου 1994, T-34/92, Fiatagri και New Holland Ford κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-905, και της 6ης Οκτωβρίου 1994, T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-755). Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι το ζήτημα αυτό δεν εθίγη στις λεγόμενες αποφάσεις «Πολυπροπυλενίου» (βλ., π.χ., απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711).

91 Τρίτον και τελευταίον, η Επιτροπή δεν είχε κανένα έννομο συμφέρον να της απευθύνει την περιεχόμενη στο άρθρο 2 της απόφασης διαταγή. Ειδικότερα, η συνεργασία της με την Επιτροπή, καθώς και η εφαρμογή ενός προγράμματος ευθυγραμμίσεως απέδειξαν τη βούλησή της να αποφύγει κάθε μελλοντική παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν ήταν επιτρεπτό στην Επιτροπή να διατυπώσει την επίδικη διαταγή (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Μαρτίου 1983, 7/82, GVL κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 483).

92 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού 17, μπορεί να εντέλλεται τις επιχειρήσεις να θέτουν τέρμα σε πράγματι διαπιστωθείσες παραβάσεις. Το περιεχόμενο της διαταγής μπορεί να προσδιορίζεται επαρκώς δι' αναφοράς στην προηγούμενη συμπεριφορά των επιχειρήσεων. Η απόφαση περιέχει λεπτομερή στοιχεία για τη λειτουργία της συμπράξεως, βάσει των οποίων μπορεί να προσδιορισθεί επακριβώς η έννοια του άρθρου 2 της απόφασης (βλ. ειδικότερα αιτιολογικές σκέψεις 49 και 69). Η διάταξη αυτή διευκρινίζει τι είδους πληροφορίες δεν πρέπει να ανταλλάσσονται και υπό ποιες περιστάσεις.

93 Η απόφαση 86/398/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 1986, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.149 — Πολυπροπυλένιο) (ΕΕ 1986, L 230, σ. 1, στο εξής: απόφαση Πολυπροπυλενίου), και η απόφαση 92/163/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1991, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.043 — Tetra Pak II) (ΕΕ 1992, L 72, σ. 1), περιέχουν παρόμοιες διαταγές, τις οποίες το Πρωτοδικείο επικύρωσε. Περαιτέρω, στις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Οκτωβρίου 1994, T-35/92, Deere κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-957), καθώς και

Fiatagrì και New Holland Ford κατά Επιτροπής, όπ.π., το Πρωτοδικείο επίσης απέρριψε, σε σχέση προς διαταγή αφορώσα την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών, επιχειρηματολογία παρόμοια με αυτήν που προβάλλει η Stora. Η Επιτροπή τονίζει ότι δεν χρειάστηκε να αναλύσει το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών ως αυτοτελή παράβαση, εφόσον το σύστημα αυτό χρησιμοποιήθηκε ως μέσο για την εφαρμογή μιας παράνομης συμφωνίας. Ομοίως ενήργησε και στην απόφαση Πολυπροπυλενίου.

- 94 Τέλος, η Επιτροπή αμφισβητεί το ότι δεν είχε κανένα έννομο συμφέρον να απευθύνει τη περιεχόμενη διαταγή στην προσφεύγουσα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 95 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 2 της αποφάσεως έχει ως εξής:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών, ή

- β) με την οποία, ακόμη και εάν δεν κοινοποιούνται συγκεκριμένες πληροφορίες, προωθείται, διευκολύνεται ή ενθαρρύνεται μια κοινή αντίδραση του κλάδου όσον αφορά τις τιμές ή τον έλεγχο της παραγωγής ή
- γ) με την οποία μπορεί να ελεγχθεί η συμμετοχή ή η συμμόρφωση προς οποιαδήποτε ρητή ή σιωπηρή συμφωνία όσον αφορά τις τιμές ή την κατανομή της αγοράς στην Κοινότητα.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί) πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται όχι μόνο η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών, αλλά και η κοινοποίηση οποιωνδήποτε στοιχείων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των εισερχόμενων και ανεκτέλεστων παραγγελιών, την πρόβλεψη του ποσοστού χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας (έστω και αν πρόκειται, και στις δύο περιπτώσεις, για συνολικά μεγέθη) ή την παραγωγική ικανότητα κάθε μηχανήματος.

Κάθε τέτοιο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται στη συλλογή και κοινοποίηση συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων για την παραγωγή και για τις πωλήσεις που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση ή τη διευκόλυνση μιας κοινής βιομηχανικής συμπεριφοράς.

Οι επιχειρήσεις καλούνται επίσης να απέχουν από οποιαδήποτε ανταλλαγή πληροφοριών που έχουν σημασία για τον ανταγωνισμό πέραν εκείνων των οποίων επιτρέπεται η ανταλλαγή, και να μη συμμετέχουν σε οποιαδήποτε συνεδριάσεις ή άλλες έπαφές για να συζητήσουν τη σημασία των ανταλλασσόμενων πληροφοριών ή την πιθανή ή ενδεχόμενη αντίδραση του κλάδου ή μεμονωμένων παραγωγών στις πληροφορίες αυτές.

Τάσσεται προθεσμία τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης για να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις σε οποιοδήποτε σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών.»

- 96 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 165, το άρθρο 2 της αποφάσεως έχει ως νομική βάση το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17. Δυνάμει δε της διατάξεως αυτής, αν η Επιτροπή διαπιστώσει παράβαση των διατάξεων, μεταξύ άλλων, του άρθρου 85, δύναται να υποχρεώσει τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να παύσουν τη διαπιστωθείσα παράβαση.
- 97 Κατά πάγια νομολογία, η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 μπορεί να συνεπάγεται απαγόρευση εξακολούθησεως ορισμένων δραστηριοτήτων, πρακτικών ή καταστάσεων που έχουν κριθεί παράνομες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 45, και της 6ης Απριλίου 1995, C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-743, σκέψη 90), αλλά και απαγόρευση παρόμοιας συμπεριφοράς στο μέλλον (προαναφερθείσα απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψη 220).
- 98 Επί πλέον, κατά το μέτρο που η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση προς τη διαπιστωθείσα παράβαση, η Επιτροπή έχει την εξουσία να καθορίζει την έκταση των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις προκειμένου να τεθεί τέρμα στην εν λόγω παράβαση. Οι βαρύνουσες, όμως, κατ' αυτόν τον τρόπο τις επιχειρήσεις υποχρεώσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν το μέτρο που είναι ενδεδειγμένο και αναγκαίο για να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός, δηλαδή η αποκατάσταση της νομιμότητας σε σχέση με τους κανόνες που παραβιάστηκαν (προαναφερθείσα απόφαση RTE και ITP κατά Επιτροπής, σκέψη 93· βλ., στην ίδια κατεύθυνση, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-7/93, Langnese-Iglo κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1533, σκέψη 209, και T-9/93, Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1611, σκέψη 163).
- 99 Εν προκειμένω, πρέπει ν' απορριφθεί, κατ' αρχάς, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να κάνει χρήση της εξουσίας να της απευθύνει διαταγές δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17, διότι απέδειξε τη βούλησή της να αποφύγει κάθε μελλοντική παράβαση του δικαίου

του ανταγωνισμού. Αρκεί να σημειωθεί σχετικώς ότι η προσφεύγουσα αμφισβητεί την καθ' ύλην έκταση των διαταγών που περιέχονται στο άρθρο 2 της αποφάσεως, πράγμα που αποδεικνύει το έννομο συμφέρον που είχε η Επιτροπή να προσδιορίσει την έκταση των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων και της προσφεύγουσας (βλ., στην ίδια κατεύθυνση προαναφερθείσα απόφαση GVL κατά Επιτροπής, σκέψεις 26 έως 28).

- 100 Για να ελεγχθεί, εν συνεχεία, αν — όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα — η περιεχόμενη στο άρθρο 2 της αποφάσεως εντολή είναι ευρύτερη του δέοντος, πρέπει να εξετασθεί το περιεχόμενο καθεμιάς από τις απαγορεύσεις τις οποίες επιβάλλει στις επιχειρήσεις.
- 101 Η απαγόρευση του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος — κατά την οποία οι επιχειρήσεις πρέπει στο εξής να απέχουν από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική δυνάμενη να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα με τις παραβάσεις που διαπιστώνονται στο άρθρο 1 της αποφάσεως — έχει ως μοναδικό σκοπό να εμποδίσει τις επιχειρήσεις να συνεχίσουν να εκδηλώνουν τη συμπεριφορά της οποίας διαπιστώθηκε ο παράνομος χαρακτήρας. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, θεσπίζοντας την απαγόρευση αυτή, δεν υπερέβη τις εξουσίες που της αναθέτει το άρθρο 3 του κανονισμού 17.
- 102 Ως προς το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α', β' και γ', οι διατάξεις του αφορούν ειδικότερα την απαγόρευση ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών στο μέλλον.
- 103 Η περιεχόμενη στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', εντολή, που απαγορεύει στο εξής κάθε ανταλλαγή εμπορικών πληροφοριών από τις οποίες οι μετέχοντες μπορούν να αντλήσουν, άμεσα ή έμμεσα, ατομικές πληροφορίες για τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, προϋποθέτει ότι, με την απόφαση της Επιτροπής, έχει διαπιστωθεί ο παράνομος χαρακτήρας της ανταλλαγής πληροφοριών αυτής της φύσεως υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

104 Διαπιστώνεται, συναφώς, ότι το άρθρο 1 της αποφάσεως δεν λέει ότι η ανταλλαγή ατομικών εμπορικών πληροφοριών συνιστά, αυτή καθαυτή, παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

105 Γενικότερα ορίζει ότι οι επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο αυτό της Συνθήκης συμμετέχοντας σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, μεταξύ άλλων, «αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων».

106 Δεδομένου όμως ότι το διατακτικό της αποφάσεως πρέπει, κατά πάγια νομολογία, να γίνεται νοητό υπό το πρίσμα του αιτιολογικού της (προαναφερθείσα απόφαση *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 122), σημειώνεται ότι η αιτιολογική σκέψη 134, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως αναφέρει:

«Η μεταξύ των παραγωγών ανταλλαγή συνήθως εμπιστευτικών και λεπτής φύσης ατομικών εμπορικών πληροφοριών στις συνεδριάσεις της PG Paperboard (και ιδίως της JMC) σχετικά με τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, την παύση της λειτουργίας των μηχανημάτων και τα ποσοστά παραγωγής, είχαν σαφώς αντιανταγωνιστικό χαρακτήρα και στόχος τους ήταν η εξασφάλιση όσο το δυνατό ευνοϊκότερων προϋποθέσεων για την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πρωτοβουλιών για τις τιμές (...).»

107 Επομένως, εφόσον η Επιτροπή έκρινε προσηκόντως, με την απόφαση, ότι η ανταλλαγή ατομικών εμπορικών πληροφοριών συνιστούσε, αυτή καθαυτή, παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η απαγόρευση μιας τέτοιας ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17.

108 Όσον αφορά τις απαγορεύσεις ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών που κατονομάζονται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως,

πρέπει να εξετασθούν υπό το πρίσμα του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου εδαφίου του ίδιου αυτού άρθρου, που αναπτύσσουν το περιεχόμενό τους. Σ' αυτό ακριβώς το πλαίσιο πρέπει να προσδιορισθεί εάν και κατά πόσον η Επιτροπή έκρινε παράνομες τις εν λόγω ανταλλαγές, με δεδομένο το ότι η έκταση των βαρυνουσών τις επιχειρήσεις υποχρεώσεων πρέπει να περιορισθεί στο μέτρο που είναι αναγκαίο για ν' αποκατασταθεί η νομιμότητα της συμπεριφοράς τους υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 109 Η απόφαση πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θεώρησε το σύστημα Fides αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως (αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Την ερμηνεία αυτή επιρρωννύει το γράμμα του άρθρου 1 της αποφάσεως, κατά το οποίο οι επιχειρήσεις αντήλλασαν εμπορικές πληροφορίες «για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων» που κρίθηκαν αντίθετα στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 110 Η έκταση των απαγορεύσεων του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως για το μέλλον πρέπει να εκτιμηθεί υπό το φως της ερμηνείας αυτής, την οποία παρέχει η Επιτροπή για το αν το σύστημα Fides συμβιβάζεται με το άρθρο 85 της Συνθήκης.
- 111 Συναφώς, αφενός μεν οι εν λόγω απαγορεύσεις δεν περιορίζονται στις ανταλλαγές ατομικών εμπορικών πληροφοριών, αλλ' αφορούν και τις ανταλλαγές ορισμένων συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων (άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', και δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως). Αφετέρου δε το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως απαγορεύει την ανταλλαγή ορισμένων στατιστικών πληροφοριών, για ν' αποφευχθεί η δημιουργία ενός πιθανού υποβάθρου ενδεχομένης αντίθετης στον ανταγωνισμό συμπεριφοράς.
- 112 Μια τέτοια απαγόρευση, καθόσον αποσκοπεί στην παρεμπόδιση της ανταλλαγής αμιγώς στατιστικών πληροφοριών μη έχουσών τον χαρακτήρα ατομικών ή δυναμένων να εξατομικευθούν πληροφοριών, με την αιτιολογία ότι οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς, υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο προς αποκατάσταση της νομιμότητας της διαπιστωθείσας συμπεριφοράς. Ειδικότερα, αφενός μεν από την απόφαση δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε αυτή

καθαυτή την ανταλλαγή στατιστικών στοιχείων ως παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Αφετέρου δε το γεγονός και μόνον ότι ένα σύστημα ανταλλαγής στατιστικών πληροφοριών ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς δεν το καθιστά αντίθετο στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, διότι, υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να διαπιστωθεί ότι αυτό παράγει συγκεκριμένα αντίθετα στον ανταγωνισμό αποτελέσματα.

- 113 Κατά συνέπεια, το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί, πλην των ακολούθων χωρίων:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου

- 114 Η προσφεύγουσα επικαλείται έναν μοναδικό λόγο ακυρώσεως, περί παραβάσεως του άρθρου 15 του κανονισμού 17. Ο λόγος αυτός υποδιαιρείται σε πέντε σκέλη, που ενδείκνυται να εξετασθούν χωριστά.

Επί του πρώτου σκέλους, περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως του ύψους των προστίμων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 115 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή όφειλε να εξηγήσει, με την απόφαση, πώς καθόρισε το ποσό των προστίμων τα οποία επέβαλε στις κατ' ιδίαν επιχειρήσεις. Ειδικότερα, ναι μεν η αιτιολογική σκέψη 167 της αποφάσεως προσδιορίζει τα κριτήρια που ελήφθησαν υπόψη, η απόφαση όμως δεν περιέχει στοιχεία για τη βαρύτητα που αποδόθηκε σε καθένα από τα κριτήρια αυτά. Ομοίως, οι εξηγήσεις — τις οποίες παρέσχε η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως — για τον συντελεστή τον οποίο εφάρμοσε για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου έπρεπε να περιέχονται στην ίδια την απόφαση.
- 116 Η Επιτροπή διατείνεται ότι εξέθεσε επαρκώς, στις αιτιολογικές σκέψεις 167 επ. της αποφάσεως, τα κριτήρια που εφάρμοσε για τον υπολογισμό των προστίμων. Τα κριτήρια αυτά είναι παραπλήσια με εκείνα που ορίστηκαν στην απόφαση του Πολυπροφυλετίου και επικυρώθηκαν από το Πρωτοδικείο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 117 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως μιας ατομικής αποφάσεως σκοπό έχει να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχο του επί της νομιμότητας της αποφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της, το δε περιεχόμενο της υποχρέωσης αυτής εξαρτάται από τη φύση της περί ης πρόκειται πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, Van Megen Sports κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1799, σκέψη 51).
- 118 Προκειμένου περί αποφάσεως που επιβάλλει, όπως η υπό κρίση, πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως πρέπει να προσδιορίζεται ιδίως με γνώμονα το γεγονός ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1996, C-137/95 P, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-1611, σκέψη 54).
- 119 Επί πλέον, κατά τον καθορισμό του ύψους κάθε προστίμου, η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υποχρεούται να εφαρμόζει προς τούτο κάποιον συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59).
- 120 Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη, στην απόφαση, για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων και του ύψους των κατ' ιδίαν προστίμων παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 αντιστοίχως. Όσον αφορά, περαιτέρω, τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, η Επιτροπή εξηγεί, στην αιτιολογική σκέψη 170, ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στην PWG εθεωρούντο, κατ' αρχήν, ως

«επί κεφαλής» της συμπράξεως, ενώ οι λοιπές επιχειρήσεις εθεωρούντο ως «απλά μέλη» της. Τέλος, στις αιτιολογικές σκέψεις 171 και 172, αναφέρει ότι τα ποσά των προστίμων που επιβλήθηκαν στη Rena και στην προσφεύγουσα πρέπει να είναι σημαντικά μειωμένα, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η συνεργασία τους με την Επιτροπή, και ότι άλλες οκτώ επιχειρήσεις μπορούν επίσης, σε μικρότερο βαθμό, να τύχουν κάποιας μειώσεως, διότι, στις απαντήσεις που έδωσαν στην κοινοποίηση των αιτιάσεων, δεν αμφισβήτησαν την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών που διατύπωσε η Επιτροπή.

121 Με τα δικόγραφα που κατέθεσε στο Πρωτοδικείο, καθώς και με απάντησή της σε γραπτή του ερώτηση, η Επιτροπή εξήγησε ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίον είχε πραγματοποιήσει καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επιβλήθηκαν έτσι πρόστιμα έχοντα ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του ατομικού τους κύκλου εργασιών. Τέλος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ενδεχόμενο πνεύμα συνεργασίας το οποίο επέδειξαν ορισμένες επιχειρήσεις κατά την ενώπιόν της διαδικασία. Γι' αυτόν τον λόγο, δύο επιχειρήσεις έτυχαν μειώσεως των προστίμων τους κατά τα δύο τρίτα, ενώ άλλες έτυχαν μειώσεως κατά το ένα τρίτο.

122 Όπως άλλωστε προκύπτει από προσκομισθέντα από την Επιτροπή πίνακα που περιέχει στοιχεία για τον καθορισμό του ύψους καθενός από τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, και μεν αυτά δεν καθορίστηκαν εφαρμόζοντας κατ' αυστηρώς μαθηματικό τρόπο μόνο τα προαναφερθέντα αριθμητικά στοιχεία, τα εν λόγω όμως στοιχεία ελήφθησαν κατά σύστημα υπόψη κατά τον υπολογισμό των προστίμων.

123 Η απόφαση όμως δεν διευκρινίζει ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει καθεμιά από τις επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επί πλέον, οι εφαρμοσθέντες βασικοί συντελεστές, του 9 % για τον υπολογισμό των προστίμων που εφαρμόστηκαν στις επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως «επί κεφαλής» και του 7,5 % για

τις θεωρούμενες ως «απλά μέλη», δεν μνημονεύονται στην απόφαση. Ούτε μνημονεύονται τα ποσοστά των μειώσεων που έγιναν στη Repa και στην προσφεύγουσα αφενός και στις άλλες οκτώ επιχειρήσεις αφετέρου.

- 124 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 168 έως 172 της αποφάσεως — ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των λεπτομερώς παρατιθεμένων στην ίδια την απόφαση πραγματικών ισχυρισμών που στρέφονται καθ' εκάστου αποδέκτη της αποφάσεως — εκθέτουν επαρκή και πρόσφορα στοιχεία εκτιμήσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε καθεμιά από τις ενεχόμενες επιχειρήσεις (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-2/89, Petrofina κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1087, σκέψη 264).
- 125 Δεύτερον, όταν το ύψος κάθε προστίμου καθορίζεται, όπως εν προκειμένω, βάσει συστηματικής εκτιμήσεως ορισμένων συγκεκριμένων στοιχείων, η μνεία καθενός από τους παράγοντες αυτούς στην απόφαση θα διευκόλυνε τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να εκτιμήσουν αφενός μεν αν η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλματα κατά την επιμέτρηση του κάθε προστίμου, αφετέρου δε αν το ύψος κάθε προστίμου δικαιολογείται με γνώμονα τα εφαρμοζόμενα γενικά κριτήρια. Εν προκειμένω, η μνεία καθενός από τους εν λόγω παράγοντες στην απόφαση, ήτοι του κύκλου εργασιών αναφοράς, του έτους αναφοράς, των ποσοστών που ελήφθησαν ως αφετηρία και των ποσοστών μειώσεως του ύψους των προστίμων, ουδόλως θα συνεπαγόταν έμμεση κοινολόγηση του συγκεκριμένου κύκλου εργασιών των αποδεκτριών της αποφάσεως επιχειρήσεων, κοινολόγηση δυναμένη να στοιχειοθετήσει παράβαση του άρθρου 214 της Συνθήκης. Και τούτο, διότι το τελικό ποσό κάθε κατ' ιδίαν προστίμου δεν προκύπτει, όπως τόνισε η ίδια η Επιτροπή, από αυστηρώς μαθηματική εφαρμογή των παραπάνω παραγόντων.
- 126 Όπως άλλωστε αναγνώρισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, τίποτε δεν την εμπόδιζε να μνημονεύσει στην απόφαση τους παράγοντες που είχε λάβει κατά σύστημα υπόψη και τους οποίους κοινολόγησε κατά τη διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου την οποία έδωσε την ημέρα της εκδόσεως αυτής της αποφάσεως το αρμόδιο για θέματα ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία αποφάσεως πρέπει να περιλαμβάνεται στο σώμα της αποφάσεως και ότι εξηγήσεις παρεχόμενες μεταγενε-

στέρως από την Επιτροπή δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, πλην ειδικών περιστασίων (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 1992, T-61/89, Dansk Pelsdyravlterforening κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1931, σκέψη 131, και, στην ίδια κατεύθυνση, προαναφερθείσα απόφαση Hilti κατά Επιτροπής, σκέψη 136).

127 Παρά τις διαπιστώσεις αυτές, πρέπει να σημειωθεί ότι η περιεχομένη στις αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως αιτιολόγηση της επιμετρήσεως του προστίμου δεν είναι λιγότερο λεπτομερής από εκείνες που περιέχονται στις προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής που αφορούν παρόμοιες παραβάσεις. Καίτοι, όμως, ο λόγος περί πλημμελούς αιτιολογίας είναι δημοσίας τάξεως, η κοινοτική δικαιοσύνη δεν είχε διατυπώσει — κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως — καμμία επίκριση ως προς την ακολουθούμενη από την Επιτροπή πρακτική σχετικά με την αιτιολόγηση των επιβαλλομένων προστίμων. Μόνο στην απόφαση της 6ης Απριλίου 1995, T-148/89, Tréfilunion κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1063, σκέψη 142), και σε άλλες δύο αποφάσεις εκδοθείσες αυθημερόν, T-147/89, Société métallurgique de Normandie κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1057, συνοπτική δημοσίευση), και T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1191, συνοπτική δημοσίευση), το Πρωτοδικείο τόνισε, για πρώτη φορά, ότι είναι επιθυμητό οι επιχειρήσεις να γνωρίζουν λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους επιβάλλεται, χωρίς να είναι υποχρεωμένες προς τούτο να ασκήσουν δικαστική προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής.

128 Επομένως, όταν διαπιστώνει, σε μια απόφαση, παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και επιβάλλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις που έχουν μετάσχει σ' αυτήν, η Επιτροπή οφείλει, εφόσον έχει λάβει κατά σύστημα υπόψη ορισμένα βασικά στοιχεία προς καθορισμό του ύψους των προστίμων, να μνημονεύει τα στοιχεία αυτά στο σώμα της αποφάσεως, ώστε να παρέχει στους αποδέκτες της τη δυνατότητα να επαληθεύουν αν το ύψος του προστίμου καθορίστηκε προσήκοντως και να εκτιμούν μήπως ασκήθηκε διάκριση.

129 Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις που επισημαίνονται στην παραπάνω σκέψη 127, και εν όψει του ότι η Επιτροπή έδειξε διατεθειμένη να παράσχει, κατά την ένδικη διαδικασία, κάθε πρόσφορη πληροφορία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων, η έλλειψη, στην απόφαση, ειδικής αιτιολογήσεως του

τρόπου υπολογισμού των προστίμων δεν πρέπει να θεωρηθεί, εν προκειμένω, ως παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως δικαιολογούσα την ολική ή μερική ακύρωση των επιβληθέντων προστίμων.

- 130 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

Επί του δευτέρου σκέλους, ότι η προσφεύγουσα δεν έπρεπε να θεωρηθεί ως μία από τους «επί κεφαλής» της συμπράξεως

- 131 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι κακώς θεωρήθηκε στην αιτιολογική σκέψη 170 της αποφάσεως ως μία από τους «επί κεφαλής» της συμπράξεως λόγω συμμετοχής της στην PWG. Ισχυρίζεται ότι δεν ευθύνεται για τη συμπεριφορά της Feldmühle και της CBC. Επομένως, δεν υφίσταται κανένας λόγος να της αποδοθεί ιδιαίτερη ευθύνη στηριζόμενη στη φερόμενη συμμετοχή της στην PWG.

- 132 Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί ότι τόσο η Feldmühle όσο και η CBC μετείχαν στις συναντήσεις της PWG και ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι οι μετέχοντες στις συναντήσεις αυτού του οργάνου πρέπει να θεωρούνται ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως. Κατά συνέπεια, εφόσον η Επιτροπή ορθώς καταλόγισε στην προσφεύγουσα τη συμπεριφορά της Feldmühle και της CBC (βλ. ανωτέρω σκέψεις 78 επ.), καλώς την εθεώρησε ως μία από τους «επί κεφαλής» της συμπράξεως.

- 133 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου σκέλους, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως ως προς τα αποτελέσματα της συμπράξεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 134 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι, κατά την απόφαση (αιτιολογική σκέψη 168, έβδομη περίπτωση), η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της, πράγμα που θεωρήθηκε ως επιβαρυντική περίσταση κατά την επιμέτρηση του προστίμου. Περαιτέρω, τονίζει ότι η απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων περιείχε λεπτομερή έκθεση των συνθηκών της αγοράς και των λόγων για τους οποίους οι συμφωνίες για τις ανατιμήσεις άσκησαν πολύ περιορισμένη επίδραση στις πράγματι διαμορφωθείσες τιμές. Στην απόφαση, όμως, η Επιτροπή δεν εξέτασε τα στοιχεία αυτά και περιορίστηκε στην παραδοχή ότι η σύμπραξη «επέτυχε σε μεγάλο βαθμό» τους στόχους της. Η θεώρηση αυτή συνιστά κατάχρηση εξουσίας.
- 135 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ευλόγως έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα της παραβάσεως ως στοιχείο εκτιμήσεως της βαρύτητάς της. Προς τούτο, ισχυρίζεται ότι στηρίχτηκε σε στοιχεία τα οποία συνήγαγε από άλλα απτά στοιχεία, έλαβε δε υπόψη κάθε αποδεικτικό έγγραφο, από το οποίο προέκυπτε ότι οι ίδιοι οι μετέχοντες θεωρούσαν τη σύμπραξη επιτυχή.
- 136 Η Επιτροπή, παραπέμποντας στα στοιχεία τα σχετικά με την αξιοποίηση του παραγωγικού δυναμικού (αιτιολογικές σκέψεις 15 και 16 της αποφάσεως), στο γεγονός ότι οι περισσότεροι παραγωγοί μετείχαν στη σύμπραξη η οποία κάλυπτε ολόκληρη σχεδόν την αγορά (αιτιολογική σκέψη 168), στις μομφές που γίνονταν στα μέλη της συμπράξεως αν δεν ακολουθούσαν τις ανατιμήσεις (αιτιολογικές σκέψεις 82 και 136), καθώς και στα έγγραφα που μνημόνευαν ότι τα μέλη της PG Paperboard έκριναν τη σύμπραξη επιτυχή (αιτιολογικές σκέψεις 101 και 137), υποστηρίζει ότι απέδειξε προσηκόντως τα αποτελέσματα της συμπράξεως υπό το πρίσμα της επιμετρήσεως των προστίμων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 137 Κατά την αιτιολογική σκέψη 168, έβδομη περίπτωση, της αποφάσεως, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη το γεγονός ότι «η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της». Η εκτίμηση αυτή αναφέρεται αδιαμφισβήτητα στα αποτελέσματα τα οποία επέφερε στην αγορά η διαπιστωθείσα στο άρθρο 1 της αποφάσεως παράβαση.
- 138 Για να ελεγχθεί η εκτίμηση την οποία εξέφερε η Επιτροπή επί των αποτελεσμάτων της παραβάσεως, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι αρκεί να εξετάσει την εκτίμηση την οποία εξέφερε επί των αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές. Συγκεκριμένα, πρώτον, από την απόφαση προκύπτει ότι η διαπίστωση περί μεγάλου βαθμού επιτυχίας των στόχων στηρίζεται κατ' ουσίαν στα αποτελέσματα της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές. Ενώ τα αποτελέσματα αυτά αναλύονται στις αιτιολογικές σκέψεις 100 έως 102, 115 και 135 έως 137 της αποφάσεως, αντιθέτως, το ζήτημα αν η συμπαιγνία ως προς τα μερίδια της αγοράς και ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας άσκησαν επίδραση στην αγορά πουθενά δεν εξετάζεται ειδικώς.
- 139 Δεύτερον, με βάση την εξέταση της επιδράσεως της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, μπορεί, ούτως ή άλλως, να εκτιμηθεί και το αν επιτεύχθηκε ο στόχος της συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας, εφόσον σκοπός αυτής ήταν να μη πληγεί η αποτελεσματικότητα των εναρμονισμένων πρωτοβουλιών για τις τιμές από πλεονάζουσα προσφορά.
- 140 Τρίτον, όσον αφορά τη συμπαιγνία ως προς τα μερίδια της αγοράς, η Επιτροπή δεν υποστηρίζει ότι όσες επιχειρήσεις μετείχαν στις συναντήσεις της PWG αποσκοπούσαν στην απόλυτη παγίωση των μεριδίων τους στην αγορά. Κατά την αιτιολογική σκέψη 60, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, η συμφωνία επί των μεριδίων της αγοράς δεν ήταν παγιωμένη, «αλλά αποτελούσε το αντικείμενο περιοδικών προσαρμογών και επαναδιαπραγματεύσεων». Εν όψει αυτής της διευκρινίσεως, δεν μπορεί, επομένως, να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι έκρινε ότι η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της χωρίς να εξετάσει ειδικά στην απόφαση την επιτυχία της συμπράξεως αυτής ως προς τα μερίδια της αγοράς.

- 141 Όσον αφορά τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές, η Επιτροπή εκτίμησε τα γενικά της αποτελέσματα.
- 142 Από την απόφαση προκύπτει, όπως επιβεβαίωσε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, ότι έγινε διάκριση μεταξύ τριών ειδών αποτελεσμάτων. Επί πλέον, η Επιτροπή στηρίχτηκε στο γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες για τις τιμές θεωρήθηκαν, σε γενικές γραμμές, ως επιτυχία από τους ίδιους τους παραγωγούς.
- 143 Το πρώτο είδος αποτελεσμάτων το οποίο έλαβε υπόψη η Επιτροπή — χωρίς ν' αμφισβητηθεί από την προσφεύγουσα — συνίσταται στο ότι οι συμφωνούμενες ανατιμήσεις αναγγέλλοντο πράγματι στους πελάτες. Οι νέες τιμές χρησιμοποιούν έτοιμο ως σημείο αφετηρίας, σε περίπτωση ατομικών διαπραγματεύσεων των τιμών των συναλλαγών με τους πελάτες (βλ. ιδίως αιτιολογικές σκέψεις 100 και 101, πέμπτο και έκτο εδάφιο, της αποφάσεως).
- 144 Το δεύτερο είδος αποτελεσμάτων συνίσταται στο ότι η εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών ακολουθούσε την εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών. Όπως υποστηρίζει συναφώς η Επιτροπή, «οι παραγωγοί όχι μόνον ανήγγειλαν τις συμπεφωνημένες αυξήσεις των τιμών, αλλά και, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ελάμβαναν αυστηρά μέτρα για να τις επιβάλλουν στους πελάτες» (αιτιολογική σκέψη 101, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως). Δέχεται ότι οι πελάτες επιτύγχαναν ενίοτε παραχωρήσεις όσον αφορά την έναρξη ισχύος των ανατιμήσεων ή ατομικές εκπτώσεις, ιδίως σε περίπτωση μεγάλων παραγγελιών, και ότι «η μέση καθαρή αύξηση που προέκυπτε μετά από όλες τις εκπτώσεις, τις μειώσεις και τις άλλες παραχωρήσεις ήταν πάντα μικρότερη από το ολόκληρο ποσό της αναγγελλόμενης αύξησης» (αιτιολογική σκέψη 102, τελευταίο εδάφιο). Αναφερόμενη όμως σε διαγράμματα που περιέχονται σε μια οικονομική μελέτη που εκπονήθηκε, για την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, για λογαριασμό διαφόρων επιχειρήσεων αποδεκτριών της αποφάσεως (στο εξής: έκθεση LE), ισχυρίζεται ότι, κατά την καταλαμβανομένη από την απόφαση περίοδο, υπήρχε «στενή γραμμική σχέση» μεταξύ της εξελίξεως των αναγγελλομένων τιμών και της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών, εκφραζομένων σε εθνικό νόμισμα ή μετατρεπομένων σε ECU. Καταλήγει δε ως εξής: «Οι καθαρές αυξήσεις των τιμών ακολουθούσαν αμέσως μετά την αναγγελία των τιμών, αν και με κάποια χρονική

υστέρηση. Ο συντάκτης της έκθεσης ομολόγησε κατά την προφορική ακρόαση ότι αυτό συνέβη το 1988 και το 1989» (αιτιολογική σκέψη 115, δεύτερο εδάφιο).

- 145 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, κατά την εκτίμηση αυτού του δευτέρου είδους αποτελεσμάτων, η Επιτροπή ορθώς εθεώρησε ότι η ύπαρξη γραμμικής σχέσεως μεταξύ της εξελίξεως των αναγγελλομένων τιμών και της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών στοιχειοθετούσε ότι αυτές υφίσταντο, όπως επιδίωκαν οι παραγωγοί, την επίδραση των πρωτοβουλιών για τις τιμές. Πράγματι, γίνεται κοινώς δεκτόν ότι, στην οικεία αγορά, η πρακτική των ατομικών διαπραγματεύσεων με τους πελάτες συνεπάγεται ότι οι τιμές των συναλλαγών δεν είναι, εν γένει, οι ίδιες με τις αναγγελλόμενες τιμές. Επομένως, δεν πρέπει να προδικάζεται ότι οι αυξήσεις των τιμών των συναλλαγών θα είναι οι ίδιες με τις αυξήσεις των αναγγελλομένων τιμών.
- 146 Όσον αφορά αυτή καθαυτή την ύπαρξη συσχέτισεως μεταξύ των αυξήσεων των αναγγελλομένων τιμών και των αυξήσεων των τιμών των συναλλαγών, ορθώς η Επιτροπή αναφέρθηκε στην έκθεση LE, η οποία αποτελεί ανάλυση της εξελίξεως των τιμών του χαρτονιού κατά την εξεταζόμενη στην απόφαση περίοδο, στηριζόμενη σε στοιχεία παρασχεθέντα από διαφόρους παραγωγούς.
- 147 Η έκθεση όμως αυτή εν μέρει μόνον επιβεβαιώνει την τότε ύπαρξη «στενής γραμμικής σχέσεως». Συγκεκριμένα, από την εξέταση της περιόδου 1987 έως 1991 προκύπτει ότι μπορούν να διακριθούν τρεις υποπερίοδοι. Συναφώς, σε ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής, ο συντάκτης της εκθέσεως LE συνόψισε τα συμπεράσματά του ως εξής: «Δεν υπάρχει στενή συσχέτιση, έστω και ετεροχρονισμένη, μεταξύ της αναγγελθείσας ανατιμήσεως και των τιμών της αγοράς, κατά την αρχή της υπό κρίση περιόδου, από 1987 έως 1988. Αντιθέτως, τέτοια συσχέτιση υφίσταται το 1988/1989, στη συνέχεια η συσχέτιση αυτή φθίνει για να συμπεριφερθεί κατά τρόπο μάλλον παράδοξο [oddly] κατά την περίοδο 1990/1991» (πρακτικό της ακροάσεως, σ. 28). Επισήμανε περαιτέρω ότι αυτές οι διακυμάνσεις συνεδέοντο στενά με διακυμάνσεις της ζήτησεως (βλ. ιδίως πρακτικό της ακροάσεως, σ. 20).

- 148 Αυτά τα προφορικώς διατυπωθέντα συμπεράσματα του συντάκτη συνάδουν με τα όσα αναπτύσσονται στην έκθεσή του, και ιδίως με τα διαγράμματα όπου συγκρίνεται η εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών με την εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών (έκθεση LE, διαγράμματα 10 και 11, σ. 29). Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι η Επιτροπή μερικώς μόνον απέδειξε την ύπαρξη της «στενής γραμμικής σχέσεως» την οποία επικαλείται.
- 149 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή είπε επίσης ότι έλαβε υπόψη και ένα τρίτο είδος αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, συνιστάμενο στο ότι το επίπεδο των τιμών των συναλλαγών ήταν υψηλότερο του επιπέδου που θα επιτυγχανόταν αν δεν υπήρχε συμπαιγνία. Συναφώς, η Επιτροπή, τονίζοντας ότι ο χρόνος και η σειρά αναγγελίας των ανατιμήσεων είχαν προγραμματιστεί από την PWG, εκτιμά, στην απόφαση, ότι «είναι αδιανόητο υπό τις περιστάσεις αυτές να μην είχαν επηρεάσει οι εναρμονισμένες αναγγελίες τα πραγματικά επίπεδα τιμών» (αιτιολογική σκέψη 136, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Η έκθεση LE (τμήμα 3), όμως, περιέχει ένα υπόδειγμα βάσει του οποίου μπορεί να προβλεφθεί το επίπεδο τιμών που προκύπτει από τις αντικειμενικές συνθήκες της αγοράς. Κατά την έκθεση αυτή, το επίπεδο των τιμών, όπως καθοριζόταν από αντικειμενικούς οικονομικούς παράγοντες κατά την περίοδο 1975 έως 1991, εξελίχθηκε, με αμελητέες διακυμάνσεις, όπως εξελίχθηκαν και οι εφαρμοσθείσες τιμές των συναλλαγών, περιλαμβανομένης και της περιόδου την οποία αφορά η απόφαση.
- 150 Παρά τα συμπεράσματα αυτά, η περιεχομένη στην έκθεση ανάλυση δεν δικαιολογεί τη διαπίστωση ότι οι εναρμονισμένες πρωτοβουλίες για τις τιμές δεν παρέσχαν στους παραγωγούς τη δυνατότητα να φτάσουν επίπεδο τιμών των συναλλαγών υψηλότερο εκείνου που θα προέκυπτε από την ελεύθερη λειτουργία του ανταγωνισμού. Συναφώς, όπως τόνισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, είναι πιθανόν οι παράγοντες που ελήφθησαν υπόψη στην εν λόγω ανάλυση να επηρεάστηκαν από την ύπαρξη της συμπαιγνίας. Έτσι, η Επιτροπή ορθώς υποστήριξε ότι η συνιστώσα συμπαιγνία συμπεριφορά ήταν, π.χ., ικανή να περιορίσει τα κίνητρα που θα είχαν οι επιχειρήσεις για να μειώσουν το κόστος τους. Δεν επικαλέστηκε όμως την ύπαρξη κανενός συγκεκριμένου σφάλματος στην ανάλυση της εκθέσεως LE, ούτε προέβαλε κάποια δική της οικονομική ανάλυση για το πώς θα εξελίσσοντο οι τιμές των συναλλαγών αν δεν υπήρχε σύμπραξη. Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο ισχυρισμός της ότι το επίπεδο των τιμών των συναλλαγών θα ήταν χαμηλότερο αν δεν υπήρχε σύμπραξη μεταξύ των παραγωγών δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

151 Επομένως, η απόδειξη αυτού του τρίτου είδους αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές δεν αποδείχθηκε.

152 Τις προεκτεθείσες διαπιστώσεις ουδόλως μεταβάλλει η υποκειμενική εκτίμηση των παραγωγών, στην οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή για να θεωρήσει ότι η σύμπραξη είχε επιτύχει σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της. Επί του σημείου αυτού, η Επιτροπή αναφέρθηκε σε έναν κατάλογο εγγράφων την οποία προσκόμισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Όμως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι στήριξε την εκτίμησή της για την ενδεχομένη επιτυχία των πρωτοβουλιών για τις τιμές σε έγγραφα που απηχούσαν την υποκειμενική αίσθηση ορισμένων παραγωγών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι διάφορες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ορθώς εμνημόνευσαν επ' ακροατηρίου πολλά άλλα έγγραφα της δικογραφίας, όπου εκφράζονται οι δυσχέρειες τις οποίες συνάντησαν οι παραγωγοί κατά την εφαρμογή των συμφωνηθεισών ανατιμήσεων. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αναφορά της Επιτροπής στις δηλώσεις των ίδιων των παραγωγών δεν αρκεί για ν' αντληθεί το συμπέρασμα ότι η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της.

153 Εν όψει των προεκτεθέντων, τα επισημαινόμενα από την Επιτροπή αποτελέσματα της παραβάσεως μερικώς μόνον αποδείχθηκαν. Το Πρωτοδικείο θα προσδιορίσει τις επιπτώσεις του συμπεράσματος αυτού στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας επί των προστίμων, κατά την αξιολόγηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας εν προκειμένω παραβάσεως (βλ. σκέψη 170 κατωτέρω).

Επί του τετάρτου σκέλους, ότι η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη, ως ελαφρυντική περίπτωση, το εφαρμοσθέν από την προσφεύγουσα πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

154 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι υιοθέτησε και εφάρμοσε, από το 1991, πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως προς το κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού για ολόκληρο τον όμιλο Stora. Ακολούθως τονίζει ότι τα πρόστιμα ασκούν προληπτική

λειτουργία, υπό την έννοια ότι επιβάλλονται με σκοπό να ωθήσουν τις παραβάτιδες επιχειρήσεις να συμμορφωθούν, στο μέλλον, προς το δίκαιο του ανταγωνισμού. Το εφαρμοσθέν το 1991 πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως αποδεικνύει, εν προκειμένω, την πραγματική της βούληση να προλάβει κατά το δυνατόν μελλοντικές παραβάσεις. Σύμφωνα με την προηγούμενη πρακτική της, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη, ως ελαφρυντική περίπτωση, την ταχύτητα εφαρμογής του προγράμματος αυτού [βλ. ιδίως απόφαση 91/532/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 5ης Ιουνίου 1991, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/32.879 — *Viho/Toshiba*) (ΕΕ 1991, L 287, σ. 39)]. Το στοιχείο αυτό διακρίνεται από τη συνεργασία της κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, η οποία συνίστατο στην αποκάλυψη πραγματικών στοιχείων σχετικών με τις διαπραχθείσες παραβάσεις, ενώ το πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως σκοπό είχε να προλάβει μελλοντικές παραβάσεις. Εάν, επομένως, το πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως λαμβανόταν υπόψη, αυτό δεν θα ισοδυναμούσε — αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή — με διπλή ανταμοιβή της για το ίδιο πράγμα.

- 155 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι αντάμειψε ήδη τη συνεργασία της προσφεύγουσας και ότι, δεδομένου ότι η ευθυγράμμιση αποτελεί μέρος της πολιτικής που ώθησε την προσφεύγουσα να συνεργασθεί, τυχόν μείωση του προστίμου λόγω αυτού του προγράμματος θα σήμαινε διπλή ανταμοιβή. Προσθέτει ότι ένα πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως δεν είναι παρά ένα απλό μέσο συμμορφώσεως προς το δίκαιο. Τονίζει δε ότι κάθε επιχείρηση υποχρεούται, ούτως ή άλλως, να συμμορφώνεται προς το δίκαιο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 156 Όπως ήδη επισημάνθηκε, η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (διάταξη ΣΡΟ κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 54).

- 157 Επομένως, ναι μεν η εφαρμογή προγράμματος ευθυγραμμίσεως δείχνει τη βούληση της οικείας επιχειρήσεως να αποφύγει παραβάσεις στο μέλλον και αποτελεί, άρα, ένα στοιχείο που επιτρέπει στην Επιτροπή να εκπληρώνει καλύτερα την αποστολή της, που είναι ιδίως να εφαρμόζει στον ανταγωνισμό τις τιθέμενες στη Συνθήκη αρχές και να προσανατολίζει στην κατεύθυνση αυτή τις επιχειρήσεις, το γεγονός όμως και μόνον ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή έχει λάβει υπόψη, στην πρακτική των προηγουμένων αποφάσεών της, την κατάρτιση προγράμματος ευθυγραμμίσεως ως ελαφρυντική περίσταση δεν συνεπαγόταν και υποχρέωσή της να ενεργήσει κατά τον ίδιο τρόπο και στην παρούσα περίπτωση.
- 158 Επομένως, η Επιτροπή είχε τη δυνατότητα να θεωρήσει, εν προκειμένω, σκόπιμο να ανταμείψει μόνο τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων χάρη στην οποία μπόρεσε να διαπιστώσει την υπό κρίση παράβαση με λιγότερη δυσκολία. Εφόσον, λοιπόν, η προσφεύγουσα έτυχε μειώσεως του ύψους του προστίμου κατά δύο τρίτα λόγω της ενεργής της συνεργασίας με την Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν παραχώρησε στην προσφεύγουσα περαιτέρω μείωση του προστίμου το οποίο της επέβαλε.
- 159 Τέλος, ναι μεν είναι σημαντικό το ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέτρα για να εμποδίσει τη διάπραξη στο μέλλον και νέων παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού από μέλη του προσωπικού της, το γεγονός όμως αυτό ουδόλως μεταβάλλει την πραγματικότητα της παραβάσεως που διαπιστώθηκε εν προκειμένω (προαναφερθείσα απόφαση Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 357).
- 160 Κατά συνέπεια, το τέταρτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

Επί του πέμπτου σκέλους, ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε, κατά την επιμέτρηση του προστίμου, σε αλλότρια στοιχεία

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 161 Η προσφεύγουσα διαπιστώνει ότι το συνολικό ύψος του προστίμου υπερβαίνει κάθε προηγούμενο πρόστιμο επιβληθέν από την Επιτροπή. Εφόσον το ζήτημα αυτό δεν εξηγείται στην απόφαση, πρέπει κατ' ανάγκην να υποτεθεί ότι κατίσχυσαν αλλότρια στοιχεία. Εφόσον η αιτιολογική σκέψη 161 της αποφάσεως μνημονεύει την ύπαρξη ρυθμίσεων αθέμιτης συνεργασίας από το 1975, δεν αποκλείεται το πρόστιμο να επιβλήθηκε για περίοδο αρχομένη το 1975, πράγμα αδικαιολόγητο. Περαιτέρω, η Επιτροπή δεν μπορούσε να λάβει υπόψη ως επιβαρυντική περίσταση, στην αιτιολογική σκέψη 168, το γεγονός ότι «η σύμπραξη λειτουργούσε με τη μορφή ενός συστήματος τακτικών θεσμοθετημένων συνεδριάσεων που αποσκοπούσαν στη λεπτομερέστατη ρύθμιση της κοινοτικής αγοράς χαρτονιού» και ότι «ελήφθησαν περίπλοκα μέτρα για να συγκαλυφθεί η αληθινή φύση και η έκταση της αθέμιτης συνεργασίας». Πράγματι, τα στοιχεία αυτά ήσαν εγγενή στη διαπιστωθείσα παράβαση και, επομένως, δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως επιβαρυντικές περιστάσεις κατά τον υπολογισμό του προστίμου.
- 162 Όσον αφορά τη φερομένη προειδοποιητική λειτουργία της αποφάσεως του Πολυπροπυλενίου, δεν συνιστά — αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται με το υπόμνημα αντικρούσεως η Επιτροπή — θεμιτό κριτήριο δικαιολογούν την αύξηση του ποσού του προστίμου.
- 163 Κατά την Επιτροπή, το ύψος του προστίμου δεν είναι υπέρμετρο, εν όψει της σοβαρότητας της παραβάσεως. Το ότι το πρόστιμο είναι υψηλότερο από τα επιβληθέντα σε προηγούμενες υποθέσεις είναι δικαιολογημένο, διότι, κατ' αντίθεση προς ορισμένες προηγούμενες υποθέσεις (ιδίως την απόφαση του Πολυπροπυλενίου), οι μετέχοντες στη σύμπραξη δεν υπέστησαν σημαντικές ζημιές κατά τη διάρκεια της παραβάσεως. Εν πάση περιπτώσει, οι μετέχοντες δεν δύνανται να επικαλεσθούν την περιορισμένη επιτυχία της. Επί πλέον, η απόφαση του Πολυπροπυλενίου θα έπρεπε να λειτουργήσει τότε ως προειδοποίηση. Το Πρωτοδικείο άλλωστε έκρινε, σχετικά με την εν λόγω απόφαση, ότι η παρά-

βαση ευχερώς δικαιολογούσε το πρόστιμο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-3/89, Atochem κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1177, σκέψη 229).

- 164 Τέλος, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι ο καθορισμός του προστίμου στηρίχτηκε σε «αλλότρια στοιχεία» αποτελεί απλή εικασία. Η απόφαση δεν εκφράζει σημαντική μεταβολή πολιτικής. Το Πρωτοδικείο έχει ήδη επιβεβαιώσει, σχετικά με την απόφαση του Πολυπροπυλενίου, ότι η μυστικότητα και ο βαθμός οργανώσεως συνιστούν επιβαρυντικές περιστάσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 165 Εν προκειμένω, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της παραβάσεως (αιτιολογική σκέψη 167 της αποφάσεως), καθώς και τις ακόλουθες εκτιμήσεις (αιτιολογική σκέψη 168):

«— η αθέμιτη συνεργασία για τον καθορισμό των τιμών και των μεριδίων της αγοράς αποτελεί αυτή καθαυτή σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού,

— η σύμπραξη κάλυπτε όλο σχεδόν το έδαφος της Κοινότητας,

— η κοινοτική αγορά χαρτονιού αποτελεί σημαντικό βιομηχανικό κλάδο με ετήσιο κύκλο εργασιών 2,5 περίπου δισεκατομμύρια ECU,

- οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην παράβαση καλύπτουν σχεδόν ολόκληρη την αγορά,
- η σύμπραξη λειτουργούσε με τη μορφή ενός συστήματος τακτικών θεσμοθετημένων συνεδριάσεων που αποσκοπούσαν στη λεπτομερέστατη ρύθμιση της κοινοτικής αγοράς χαρτονιού,
- ελήφθησαν περίπλοκα μέτρα για να συγκαλυφθεί η αληθινή φύση και η έκταση της αθέμιτης συνεργασίας (ανυπαρξία οποιωνδήποτε επίσημων πρακτικών ή εγγράφων για την PWG και την JMC· αποτροπή της τήρησης σημειώσεων· σκηνοθέτηση του χρόνου και της σειράς με την οποία αναγγέλλονταν οι αυξήσεις των τιμών για να μπορεί να υποστηριχθεί ότι “ακολουθούσαν” άλλες κ.λπ.),
- η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της.»

¹⁶⁶ Επί πλέον, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, όπως προκύπτει από απάντηση της Επιτροπής σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, τα επιβληθέντα πρόστιμα είχαν ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που θεωρούνται «επί κεφαλής» της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990.

¹⁶⁷ Πρέπει να τονισθεί, πρώτον, ότι, κατά την εκτίμηση του γενικού επιπέδου των προστίμων, η Επιτροπή ευλόγως λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι εξακολουθούν να εμφανίζονται σχετικά συχνά κατάφωρες παραβάσεις των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού και, επομένως, έχει τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος των προστίμων προκειμένου να ενισχύει το προληπτικό τους αποτέλεσμα. Κατά συνέπεια, το ότι η Επιτροπή επέβαλε στο παρελθόν πρόστιμα ορισμένου

ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που τίθενται με τον κανονισμό 17, αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (βλ. ιδίως απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80, 101/80, 102/80 και 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψεις 105 έως 108, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1021, σκέψη 385).

- 168 Δεύτερον, η Επιτροπή ορθώς υποστήριξε ότι, λόγω των ιδιορρυθμιών της παρούσας υποθέσεως, δεν χωρεί απευθείας σύγκριση του γενικού επιπέδου των προστίμων που ισχύει στην επίδικη απόφαση με εκείνο που ίσχυε στην προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής και ειδικότερα στην απόφαση Πολυπροπυλενίου, την οποία η ίδια η Επιτροπή κρίνει ως την πλέον παρεμφερή με την παρούσα. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς την υπόθεση που οδήγησε στην απόφαση Πολυπροπυλενίου, εδώ δεν ελήφθη υπόψη καμμία γενική ελαφρυντική περίπτωση κατά τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων. Περαιτέρω, η λήψη μέτρων με τα οποία επιδιώκεται η απόκρυψη της υπάρξεως της συμπαιγνίας δείχνει ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν πλήρη επίγνωση του παρανόμου της συμπεριφοράς τους. Επομένως, δικαιολογημένα η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα μέτρα αυτά κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, διότι συνιστούσαν ιδιαίτερος σοβαρό στοιχείο αυτής, που τις διακρίνει έναντι άλλων παραβάσεων που έχει διαπιστώσει στο παρελθόν η Επιτροπή.
- 169 Τρίτον, πρέπει να τονισθεί η μακρά διάρκεια και ο κατάφωρος χαρακτήρας της διαπραχθείσας παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η οποία διαπράχθηκε παρά την προειδοποίηση την οποία θα όφειλε να συνιστά η προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής, και ιδίως η απόφαση Πολυπροπυλενίου.
- 170 Βάσει των στοιχείων αυτών, πρέπει να θεωρηθεί ότι τα κριτήρια που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως δικαιολογούν το καθορισθέν από την Επιτροπή γενικό επίπεδο των προστίμων. Επομένως, ο ισχυρισμός ότι η Επιτροπή στηρίχτηκε, κατά την επιμέτρηση του προστίμου, σε αλλότρια στοι-

χεία είναι αστήρικτος. Ασφαλώς, όπως έκρινε ήδη το Πρωτοδικείο, τα αποτελέσματα της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, τα οποία δέχτηκε η Επιτροπή για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων, μερικώς μόνον αποδείχθηκαν. Υπό το πρίσμα όμως των προεκτιθεμένων σκέψεων, το συμπέρασμα αυτό δεν είναι ικανό να επηρεάσει αισθητά την εκτίμηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Συναφώς, το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ανήγγελλαν όντως τις συμφωνούμενες ανατιμήσεις και ότι οι αναγγελλόμενες τιμές αποτελούσαν το σημείο αφετηρίας για τον καθορισμό των ατομικών τιμών των συναλλαγών αρκεί αφ' εαυτού για να διαπιστωθεί ότι η σύμπραξη ως προς τις τιμές είχε και ως σκοπό και ως αποτέλεσμα τον σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού. Επομένως, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι γενόμενες διαπιστώσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της παραβάσεως δεν δικαιολογούν καμμία μείωση του καθορισθέντος από την Επιτροπή γενικού επιπέδου των προστίμων.

171 Συνεπώς, το πέμπτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

172 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ο μοναδικός λόγος που προβλήθηκε προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα πρόστιμο.

173 Εν όψει του συνόλου των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει μερικώς δεκτός ο λόγος περί ελλείψεως νομιμότητας του άρθρου 2 της αποφάσεως και ν' απορριφθεί η προσφυγή κατά τα λοιπά.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ¹⁷⁴ Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε κατά το κύριο μέρος των ισχυρισμών της, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει έναντι της προσφεύγουσας το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι), πλην των ακολούθων χωρίων:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά

χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Vesterdorf

Briët

Lindh

Potocki

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Μαΐου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

B. Vesterdorf

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς	II - 2117
Διαδικασία	II - 2124
Αιτήματα των διαδίκων	II - 2126
Επί του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως	II - 2126
Επί του παραδεκτού του λόγου ακυρώσεως	II - 2127
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2127
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2129
Επί της ουσίας	II - 2132
Επί του πρώτου σκέλους, περί ανεπαρκούς αιτιολογήσεως	II - 2132
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2132
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2133
Επί του δευτέρου σκέλους, ότι η προσφεύγουσα δεν ευθύνεται για την παραβατική συμπεριφορά	II - 2136
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2136
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2139
Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως	II - 2142
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2142
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2144
Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου	II - 2151
Επί του πρώτου σκέλους, περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως του ύψους των προστίμων	II - 2151
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2151
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2152
Επί του δευτέρου σκέλους, ότι η προσφεύγουσα δεν έπρεπε να θεωρηθεί ως μία από τους «επί κεφαλής» της συμπράξεως	II - 2156
Επί του τρίτου σκέλους, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως ως προς τα αποτελέσματα της συμπράξεως	II - 2157
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2157
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2158

Επί του τετάρτου σκέλους, ότι η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη, ως ελαφρυντική περίσταση, το εφαρμοσθέν από την προσφεύγουσα πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως	II - 2162
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2162
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2163
Επί του πέμπτου σκέλους, ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε, κατά την επιμέτρηση του προ- στίμου, σε αλλότρια στοιχεία	II - 2165
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2165
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2166
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 2170